

OSNOVNI SUD U MITROVICI

P. br. 54/17

25. maj 2018.

U IME NARODA

OSNOVNI SUD U MITROVICI, u veću sastavljenom od sudije EULEX-a Arnouta Loutera kao predsedavajućeg sudije i sudija EULEX-a Dariusza Sielickog i Radostina Petrova kao članova veća, uz učešće pravnika EULEX-a Chiare Tagliani kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv:

Z. V., nadimak Z., ime oca D., rođenog godine u Mitrovici, poslednje poznato prebivalište S. C., Opština N., Crna Gora, Srbin po nacionalnosti i državljanin Srbije, u sudskom pritvoru od 11. novembra 2016. godine;

Optuženog optužnicom PPS br. 60/2012 koju je podiglo Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK) dana 20. aprila 2017. godine, izmenjenom 17. aprila 2018. godine, za dela kao što sledi:

TAČKA I

Da je povredom člana 3. zajedničkog za četiri ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine i članova 4, 5(1) i 13. Protokola II od 8. juna 1977. godine dopunskog za ženevske konvencije iz 1949. godine, svih pravila međunarodnog prava na snazi u vreme oružanog sukoba na Kosovu i u svako doba relevantno za ovu optužnicu, okrivljeni, između 2. maja 1999. godine i 3. maja 1999. godine, u svom svojstvu pripadnika rezervnog sastava policije pri Policijskoj stanici Vučitrn, uz ličnu odgovornost i/ili postupajući u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima različitih srpskih snaga (uključujući i pripadnike rezervnog sastava policije i paravojnih snaga) učestvovao u napadu na civilno stanovništvo albanske nacionalnosti koje je putovalo u konvoju između Gornjeg Studimlja i Donjeg Studimlja, tokom čega su civili bili namerno podvrgnuti brutalnom i nezakonitom ubijanju, nečovečnom postupanju, ogromnoj patnji, preseljenju i raseljavanju, primeni mera zastrašivanja i terora, konfiskaciji imovine, pljački i krađi imovine u velikom obimu što nije opravdano vojnim potrebama. Među civilima koji su ubijeni, ranjeni ili podvrgnuti nečovečnom postupanju za koje okrivljeni snosi odgovornost bilo neposredno ili u saizvršilaštvu sa ostalima su bili: EM, XM, F (Ah), G, ER, AB, RA, BG, A, G, B.G. i neidentifikovani dečak star 14 godina, kao i HA, SG i MG;

TAČKA III

Da je povredom člana 3. zajedničkog za četiri ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine i članova 4, 5(1) i 13. protokola II od 8. juna 1977. godine dopunskog za ženevske konvencije iz 1949. godine, svih pravila međunarodnog prava na snazi u vreme oružanog sukoba na Kosovu i u svako doba relevantno za ovu optužnicu, okrivljeni, između 3. maja 1999. godine i početka juna 1999. godine, u svom svojstvu pripadnika rezervnog sastava policije pri Policijskoj stanici Vučitrn, tada postupajući kao zatvorski čuvar, uz ličnu odgovornost i/ili postupajući u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima srpskih snaga (uključujući i pripadnike rezervnog sastava policije) učestvovao u nezakonitom pritvaranju velikog broja civila albanske nacionalnost, u zatvoru u Smrekovnici, region Mitrovice, uključujući i SK , BF , MU , FP , BM , SB , GH , AO , SO , IF , DF , S.G. , Sa.G. , SH , SM , SR , R.A. , tokom kojeg vremena su oni bili s umišljajem podvrgnuti nečovečnom postupanju i ozbiljnoj patnji od strane okrivljenog putem primene torture, prebijanja i/ili povrede telesnog integriteta i zdravlja, kao i primene mera zastrašivanja i terora;

budući da su ove radnje u optužnici okarakterisane kao **Ratni zločini protiv civilnog stanovništva**, predviđene i kažnjive članovima 22 i 142 KZSFRJ, trenutno kažnjive članovima 31, 152 i 163 KZK, povredom člana 3. zajedničkog za četiri ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine i članova 4, 5(1) i 13 Protokola II od 8. juna 1977. godine, dopunskog za ženevske konvencije iz 1949. godine;

Nakon održavanja ročišta u okviru glavnog pretresa, koja su sva bila otvorena za javnost, dana 26, 27. i 28. septembra 2017, 4, 11. i 16. oktobra 2017, 7, 8, 9, 13, 14, 17, 29, 30. novembra 2017, 4, 5, 6, 7. decembra 2017, 14. februara 2018, 17. i 19. aprila 2018, 23. maja 2018, na svima su bili prisutni okrivljeni Z.V. i njegov branilac NV , tužilac Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (tužilac), zastupnik oštećenih lica i uz pravovremeno obaveštavanje oštećenih lica HA , SG , MG , V (K) M , IM , LM , Ah.G. , SK , M

M , MU , FP , BM , SB , GH , AO , SO , IF , DF , S.G. , S G , BF o datumima i mestu održavanja svih ročišta;

budući da su SG i V (K) M bili prisutni 26. septembra 2017, V (K) M i LM su bile prisutne 27. i 28. septembra 2017, 4, 11. i 16. oktobra 2017, 7, 9, 17. novembra 2017, 7. decembra 2017. i 17. i 19. aprila 2018. godine, B.G. je bila prisutna 16. oktobra 2017. godine, a EMA je bila prisutna 9. novembra 2017. godine; osim toga, V (K) M i LM su bili prisutni tokom terenske posete 22. februara 2018.

nakon organizovanja posete licu mesta 22. februara 2018. godine u prisustvu tužioca Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (tužilac), zastupnika oštećenih lica i branioca NV ;

Nakon većanja i glasanja od strane pretresnog veća održanog 23. i 24. maja 2018. godine;

Shodno članu 366. stav (1) Zakonika o krivičnom postupku Kosova (ZKP) dana 25. maja 2018. godine, na ročištu otvorenom za javnost i u prisustvu okrivljenog, njegovog branioca, zastupnika oštećenih lica i državnog tužioca;

Donosi sledeće:

PRESUDA

I.

TAČKA I

Okrivljeni **Z.V.** **NIJE KRIV** jer:

Nije dokazano da je okrivljeni, između 2. maja 1999. godine i 3. maja 1999. godine, u svom svojstvu pripadnika rezervnog sastava policije iz Policijske stanice Vučitrn, uz ličnu odgovornost i/ili postupajući u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima različitih srpskih snaga (uključujući i rezervni sastav policije i pripadnike paravojnih snaga) učestvovao u napadu na civilno stanovništvo albanske nacionalnosti koje je putovalo u konvoju između Gornjeg Studimlja i Donjeg Studimlja, kojom prilikom su civili namerno podvrgnuti brutalnom i nezakonitom ubijanju, nečovečnom postupanju, ogromnoj patnji, preseljenju i raseljavanju, primeni mera zastrašivanja i terora, konfiskaciji imovine, pljački i krađi u velikom obimu imovine što nije opravdano vojnim potrebama. Među civilima koji su ubijeni, ranjeni ili podvrgnuti nečovečnom postupanju za koje okrivljeni snosi odgovornost bilo neposredno ili u saizvršilaštvu sa ostalima su bili: EM , XM , F (Ah) G , ER , A B , RA , BG , AG , B.G. i neidentifikovani dečak star 14 godina, kao i HA , SG i MG .

Samim tim, shodno članu 364. stav (1) tačka (1.3) ZKP, **okrivljeni Z.V.** se ovim **OSLOBADA** za izvršenje krivičnog dela **Ratni zločin protiv civilnog stanovništva**, predviđenog i kažnjivog članovima 22. i 142. KZSFRJ, trenutno kažnjivog članovima 31, 152. i 153. KZK, povredom člana 3. zajedničkog za četiri ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine i članova 4, 5. (1) i 13. protokola II od 8. juna 1977. godine, dopunskog za ženevske konvencije iz 1949. godine.

II.

TAČKA III

Okrivljeni **Z.V.** je **KRIV** zato što:

Je dokazano da je okrivljeni, između 3. maja 1999. godine i početka juna 1999. godine, u svom svojstvu pripadnika rezervnog sastava policije Policijske stanice Vučitrn, tada postupajući kao zatvorski čuvar, postupajući sa umišljajem i u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima srpskih snaga, dok je veliki broj civila albanske nacionalnosti bio držan u pritvoru u zatvoru u Smrekovnici, region Mitrovice, uključujući i SK , BF , MU , FP , BM , SB , GH , AO , S O , IF , DF , S.G. , Sa.G. , SH , SM , SR , R.A. , podvrgnuo ih nečovečnom postupanju i ozbiljnoj patnji putem prebijanja, povrede telesnog integriteta i zdravlja, kao i primene mera zastrašivanja i terora.

Samim tim **Z.V.** se **OSUĐUJE** za izvršenje krivičnog dela **Ratni zločin protiv civilnog stanovništva**, predviđenog i kažnjivog članovima 22. i 142. KZSFRJ, trenutno kažnjivog članovima 31, 152. i 153. KZK, povredom člana 3. zajedničkog za četiri ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine i članova 4, 5. (1) i 13. protokola II od 8. juna 1977. godine, dopunskog za ženevske konvencije iz 1949.

III.

Okrivljeni **Z.V.** se ovim

OSUĐUJE

na **šest (6) godina i šest (6) meseci zatvora** u skladu sa članom 142. u vezi sa članom 22. KZSFRJ, u skladu sa formulacijom istog koji je stupio na snagu 1. jula 1977. godine, a koji je zadržan na snazi članom 1. stav 1.3 UNMIK-ove Uredbe 1999/24 od 12. decembra 1999. godine.

Vreme provedeno u sudskom pritvoru od prvobitnog hapšenja okrivljenog dana 10. marta 2016. godine biće uračunato u zatvorsku kaznu shodno članu 50. stav (1) i (3) KZSFRJ.

IV.

Imovinsko-odštetni zahtev

Shodno članu 463. ZKPK, imovinsko-odštetni zahtevi podneti od strane oštećenih lica biće odbijeni. Oštećena lica mogu pokrenuti građansku parnicu u pogledu svojih imovinsko-odštetnih zahteva.

V.

Troškovi postupka

Shodno članu 453. stav 4 ZKPK, troškove krivičnog postupka će delimično nadoknaditi okrivljeni Z.V. u paušalnom iznosu od 300 evra, dok će preostali troškovi krivičnog postupka biti pokriveni iz budžetskih sredstava.

OBRAZLOŽENJE

A. ISTORIJAT POSTUPKA

1. Dana 20. aprila 2017. godine, EULEX tužilac Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (tužilac) podigao je optužnicu PPS. br. 60/2012 protiv okrivljenog za **tri tačke ratnog zločina protiv civilnog stanovništva**, predviđene i kažnjive članovima 22. i 142. KZSFRJ, trenutno kažnjive prema članovima 31, 152. i 153. KZK, povredom člana 3. zajedničkog za četiri ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine i članova 4, 5. (1) i 13. protokola II od 8. juna 1977. godine, dopunskog za ženevske konvencije iz 1949.
2. Dana 29. maja 2017. godine, predsedavajući pretresni sudija je održao pripremno ročište shodno članu 245. ZKP i, kasnije je, odbrana podnela predlog za odbacivanje optužnice na koji je tužilac pravovremeno odgovorio.
3. Dana 27. jula 2017. godine, doneta je odluka po zahtevu odbrane da se odbaci tačka 2 optužnice PPS 60/2012, kojom je odobren zahtev odbrane i tačka 2 optužnice je odbačena. Potrebno je napomenuti da tužilac nije uložio prigovor na zahtev odbrane za odbacivanje tačke 2.
4. Istom odlukom o optužnici, predsedavajući pretresni sudija je poslao preostale dve tačke, odnosno tačku 1 i tačku 3 na glavni pretres. Stranke nisu izjavile žalbu na ovu odluku.
5. Istovremeno, dana 27. juna 2017. godine, odbrana je podnela zahtev za spajanje svih tekućih postupaka protiv okrivljenog, konkretno PPS 90/14 i PPS 49/2009, jer se svi

odnose na optužbe za ratne zločine koji su se desili u istom vremenskom periodu i optužnica je podignuta i u tim predmetima.

6. Po prijemu odgovora tužioca, kojim je tužilac izneo prigovor na predloženi zahtev jer se predmeti odnose na različite i odvojene incidente, dana 27. jula 2017. godine sud je odbio zahtev branioca kao nedopustiv jer je isti podnelo neovlašćeno lice.
7. Glavni pretres u postupku je otvoren 26. septembra 2017. godine i nastavljen je 27. i 28. septembra 2017, 4, 11. i 16. oktobra 2017, 7, 8, 9, 13, 14, 17, 29, 30. novembra 2017, 4, 5, 6, 7. decembra 2017, 14. i 22. februara 2018, 17. i 19. aprila 2018, i 23. maja 2018. godine.
8. Dana 17. aprila 2018. godine tužilac je izmenio optužnicu¹.
9. Izreka presude je objavljena 25. maja 2018. godine.
10. Shodno članu 541. novog Zakonika o krivičnom postupku (ZKP) koji je stupio na snagu 1. januara 2013. godine², pretres je obavljen u skladu sa odredbama novog Zakonika o krivičnom postupku (ZKP).

B. NADLEŽNOST SUDA

11. Zakon o sudovima, zakon br. 03/L-199 (ZS) takođe je u celosti stupio na snagu 1. januara 2013. godine (član 43). Isti reguliše mesnu i stvarnu nadležnost suda.
12. Prema članu 11. stav (1) Zakona o sudovima, osnovni sudovi su nadležni da odlučuju u prvoj instanci o svim predmetima, osim kada je drugačije predviđeno zakonom.
13. Član 9. stav (2) podstav (2.7) istog Zakona glasi da se osnovni sud u Mitrovici osniva za teritoriju opština Južna Mitrovica i Severna Mitrovica, Leposavić, Zubin Potok, Zvečan, Srbica i Vučitrn.
14. Na osnovu podignute optužnice, navodna krivična dela su se desila u opštini Vučitrn i, samim tim, unutar mesne nadležnosti Osnovnog suda u Mitrovici, prema članu 29. stavu (1) ZKP.
15. Shodno članu 15. stav (1) podstav (1.2) napred pomenutog Zakona o sudovima, krivična dela „ratni zločini“ potpadaju pod nadležnost odeljenja za teška krivična dela osnovnih sudova. Samim tim, o predmetu je odlučivalo Odeljenje za teška krivična dela Osnovnog suda u Mitrovici.

¹ Vidi izmenjenu optužnicu podnetu Sudu 17. aprila 2018. godine.

² ZAKONIK O KRIVIČNOM POSTUPKU br. 04/L-123.

16. Po podizanju optužnice, predsednik EULEX sudija je uputio pismeni zahtev Sudskom savetu Kosova (SSK) da ovaj predmet dodeli veću sastavljenom od većine EULEX sudija i da EULEX sudija bude predsedavajući pretresni sudija shodno članu 3.2, 3.5 i 3.6 Zakon o izmeni i dopuni zakona koji se odnose na mandat Misije Evropske unije u Republici Kosovo – Zakon br. 05/L-103.
17. Dana 18. maja 2017. godine Jedinica EULEX sudija Osnovnog suda u Mitrovici primila je odluku SSK-a br. 127/2017, o dodeljivanju krivičnog predmeta P. br. 54/2017 veću sastavljenom od EULEX sudija i kojim predsedava EULEX sudija.
18. Nisu uloženi prigovori na sastav pretresnog veća.

C. GLAVNI PRETRES

19. Ročišta u okviru glavnog pretresa su bila otvorena za javnost i održana su 26, 27. i 28. septembra 2017, 4, 11. i 16. oktobra 2017, 7, 8, 9, 13, 14, 17, 29, 30. novembra 2017, 4, 5, 6, 7. decembra 2017, 14. i 22. februara 2018, 17. i 19. aprila 2018, i 23. maja 2018. godine.
20. Poseta lica mesta je organizovana 22. februara 2018. godine na svim mestima na kojima su navodno izvršena krivična dela.
21. Zbog neuobičajenog trajanja svedočenja svedoka tužilaštva, trajanje glavnog pretresa je premašilo 120 dana propisanih članom 314. stav (1.2) ZKP.
22. Međutim, svako odlaganje naloženo od strane pretresnog veća uvek je obrazloženo nagoveštajem procesnih radnji koje će biti preduzete tokom narednog sudskog ročišta.
23. Na osnovu člana 16. Zakona o jurisdikciji i nadležnostima EULEX sudija i tužilaca na Kosovu, jezik korišćen u sudskom postupku je engleski.
24. U skladu sa članom 14. ZKP, tumači su prevodili sudski postupak i sva sudska dokumenta relevantna za pretres sa engleskog na srpski i albanski jezik i obratno.
25. Tačnost pismenih zapisnika je simultano kontrolisana od strane predsedavajućeg pretresnog sudije u stvarnom vremenu usled dostupnosti monitora i ovakav način vođenja zapisnika je doveo do toga da su ostale metode vođenja zapisnika bile nepotrebne jer je mala verovatnoća da bi mogle da postignu bolju tačnost semantičkog sadržaja zapisnika.
26. Tokom ročišta glavnog pretresa održanog 26. septembra 2017. godine okrivljeni se izjasnio da nije kriv po obema tačkama.
27. Tokom ročišta održanih 14. i 30. novembra 2017, 7. decembra 2017. i 14. februara 2018. godine, branioca okrivljenog, advokata NV _____, menjao je branilac L P _____.

28. Zastupnici oštećenih lica, odnosno predstavnici kancelarije za zaštitu žrtava bili su prisutni tokom svih ročišta i sva oštećena lica su propisno obavještena od zakazanim ročištima.

29. Sledeća oštećena lica su prisustvovala sledećim ročištima: SG i V (K) M su bili prisutni 26. septembra 2017, V (K) M i LM bile su prisutne 27. i 28. septembra 2017, 4, 11. i 16. oktobra 2017, 7, 9, 17. novembra 2017, 7. decembra 2017, i 17. i 19. aprila 2018, B.G. je bila prisutna 16. oktobra 2017, a EMA je bila prisutna 9. novembra 2017. Pored toga, V (K) M i LM su bile prisutne tokom posete lica mesta 22. februara 2018.

D. DOKAZNI POSTUPAK

i) Dokazi izvedeni tokom glavnog pretresa

30. Tokom glavnog pretresa saslušani su sledeći svedoci tužilaštva:

- Svedok SK dana 27. septembra 2017;
- Svedok RM dana 28. septembra 2017;
- Svedok Sh.G. dana 28. septembra 2017;
- Svedok NG dana 4. oktobra 2017;
- Svedok BA dana 11. oktobra 2017;
- Svedok HA dana 11. oktobra 2017;
- Svedok IP dana 16. oktobra 2017;
- Svedok BF dana 16. oktobra 2017;
- Svedok S.G. dana 7. novembra 2017;
- Svedok MU dana 8. novembra 2017;
- Svedok GH dana 8. novembra 2017;
- Svedok SG dana 9. novembra 2017;
- Svedok FP dana 9. novembra 2017;
- Svedok SM dana 13. novembra 2017;
- Svedok BM dana 13. novembra 2017;
- Svedok SB dana 14. novembra 2017;
- Svedok SH dana 14. novembra 2017;
- Svedok MG dana 17. novembra 2017;
- Svedok B.A. dana 17. novembra 2017;
- Svedok DF dana 29. novembra 2017;
- Svedok TR dana 30. novembra 2017;
- Svedok AO dana 4. decembra 2017;
- Svedok IF dana 4. decembra 2017;
- Svedok SO dana 7. decembra 2017;

- SK - prepoznavanje na osnovu fotografija od 16. novembra 2015;
 - NG - prepoznavanje na osnovu fotografija od 13. novembra 2015;
 - B.A. - prepoznavanje na osnovu fotografija od 15. marta 2016;
 - BF - prepoznavanje na osnovu fotografija od 17. januara 2017;
 - MU - prepoznavanje na osnovu fotografija od 9. decembra 2015.
- REGISTRATOR II –EULEX izjave svedoka:
- B.A. - prepoznavanje na osnovu fotografija od 15. marta 2016;
 - BF - prepoznavanje na osnovu fotografija od 17. januara 2017;
 - MU - prepoznavanje na osnovu fotografija od 9. decembra 2015.
- REGISTRATOR IV –EULEX izjave svedoka:
- DF prepoznavanje na osnovu fotografija od 23. marta 2017;
 - SO – prepoznavanje na osnovu fotografija od 30. marta 2017.
- REGISTRATOR V – KFOR, ICTY, UNMIK i EULEX Policija i istražni izveštaji (na način kako su predstavljeni u celosti u spisku)
- REGISTRATOR V(a) – OBDUKCIJSKI NALAZ i srodni materijali i korespondencija (na način kako su predstavljeni u celosti u spisku)
- REGISTRATOR IX UNMIK /ICTY IZJAVE SVEDOKA:
- NG - Izjava u policiji, Prepoznavanje na osnovu fotografija od 16. avgusta 2005.
- REGISTRATOR XIII– ICTY CDS I MATERIJALNI DOKAZI (na način kako su predstavljeni u celosti u spisku)
35. Tokom istog ročišta sudsko veće je prihvatilo dokaz koji je podneo branilac okrivljenog dana 23. marta 2018. godine u vezi sa člankom u novinama o okrivljenom, kako je obrazloženo u nastavku. Tužilac nije izjavio prigovor na ovaj dokaz.
36. Svi dokazi su smatrani prihvatljivim dokazima.
37. Tokom dokazne faze okrivljeni nije dao nikakvu izjavu.

ii) *Predlozi*⁴

• **Predlozi tužioca**

- *Zahtev tužilaštva za povlačenje svedoka MM*

38. Dana 6. marta 2018. godine tužilac je podneo sudu zahtev za povlačenje svedoka M M zbog nemogućnosti svedoka da se pojavi pred sudom i u svetlu činjenice da su događaji o kojima je svedok trebalo da svedoči, odnosno tačka I optužnice, već predstavili drugi svedoci. Kao što se može videti iz toka sudskog postupka, bilo je nekoliko pokušaja suda da pozove svedoka ali bezuspešno.

39. Dana 17. aprila 2018. godine pretresno veće je odobrilo zahtev shodno članu 258. ZKP i tužilac je sklonio ime svedoka u podnetoj izmenjenoj verziji optužnice.

- *Zahtev tužilaštva za prihvatanje novih dokaza tokom glavnog pretresa*

40. Dana 6. marta 2018. godine tužilac je podneo zahtev za prihvatanje novih dokaza tokom glavnog pretresa shodno članu 329. stavovi (3) i (4) ZKP, kojim je tražio od suda da prihvati kao novi dokaz materijalni dokaz ICTY P02335 prihvaćen tokom predmeta 'Milutinović i ostali' pred Tribunalom u Hagu⁵.

41. Pomenuti materijalni dokaz sadrži odgovor Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije Tribunalu u Hagu sa informacijama dobijenim od Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije u vezi sa licima koja su bila pripadnici MUP na Kosovu i u kojim policijskim stanicama su bili raspoređeni 1999. godine.

42. Tačka 5 na strani označenoj K0530291 navodi okrivljenog Z.V. kao „...pripadnika rezervnog sastava SUP-a Vučitrn“.

⁴ Za sve predloge vidi registrator P br 54/17 "Predlozi".

⁵ *Tužilac protiv Milutinovića i ostalih*, presuda od 26. februara 2009. godine, IT-05-87-T.

43. Tužilac je zahtevao prihvatanje ovog dokaza imajući u vidu njegovu materijalnu dokaznu i potkrepljujuću vrednost.

44. Odbrana nije izjavila prigovor na dokaz.

45. Dana 17. aprila 2018. godine, pretresno veće je usvojilo zahtev shodno članu 329 stav (4) ZKP.

- *Predlog tužilaštva za sudsko obaveštenje o presuđenim činjenicama*

46. Dana 9. marta 2018. godine tužilac je podneo predlog za sudsko obaveštenje o presuđenim činjenicama kojim je tražio od Suda da prihvati kao dokazane činjenice koje su ustanovljene u sudskoj praksi Tribunala u Hagu u vezi sa postojanjem oružanog sukoba na Kosovu. S tim u vezi, tužilac je priložio uz zahtev nekoliko presuda Tribunala u Hagu kao i sudsku praksu domaćih sudova na Kosovu.

47. Odbrana nije izjavila prigovor na predlog.

48. Dana 17. aprila 2018. godine, pretresno veće je usvojilo zahtev shodno članu 329. stav (4) ZKP.

- **Predlozi odbrane**

- *Zahtev za uzajamnu pravnu pomoć (UPP) za svedoke odbrane*

49. Dana 27. juna 2018. godine shodno članu 256. ZKP branilac je podneo spisak imena svedoka za pozivanje da svedoče pred pretresnim većem kao svedoci odbrane. Ti svedoci su bili, kako je navodila odbrana, ili policijski rezervisti u Vučitrnu u kritično vreme ili na komandnim mestima u policijskoj stanici u Vučitrnu.

50. Svedoci navodno imaju boravište u Republici Srbiji i u svom predlogu je branilac izjavio da je tužilac već dvaput podneo zahtev pravosudnim organima Republike Srbije da se ti svedoci saslušaju, ali bez ikakvog rezultata.
51. Dana 21. novembra 2017. godine, sud je podneo zahtev za uzajamnu pravnu pomoć relevantnim organima Republike Srbije, kojim se zahtevalo od srpskih organa da, pre svega, lociraju pomenute svedoke i, kada ih budu locirali, da im uruče dotične sudske pozive i da organizuju, zajedno sa službenicima suda na Kosovu, ročište putem video konferencijske veze.
52. Dana 30. januara 2018. godine sud je primio od Ministarstva pravde Kosova odgovor poslat 26. decembra 2017. godine od strane Ministarstva pravde Srbije koji je u prilogu sadržao odgovor Odeljenja za ratne zločine Višeg suda u Beogradu od 22. decembra 2017. godine, kojim je Viši sud obavestio da isti ne može da postupi po zahtevu da uruči poziv svedocima zbog nedostatka njihovih ličnih detalja i tačnih adresa.
53. Nakon raspitivanja sa braniocem u pogledu mogućnosti da se dobije više ličnih podataka o svedocima i po prijemu negativnog odgovora u tom pogledu 2. februara 2018. godine sud je doneo odgovor srpskim vlastima kojim je obnovio zahtev da se načine pokušaji od strane srpskih vlasti da se lociraju svedoci i, kada budu locirani, da im se uruči sudski poziv da se pojave pred sudom putem video konferencijske veze.
54. Dana 9. marta 2018. godine sud je primio obaveštenje Višeg suda u Beogradu od 5. februara 2018. godine kojim se potvrđuje odbacivanje zahteva.
55. Samim tim, pretresno veće je moralo da odbije zahtev odbrane za pozivanje svedoka shodno članu 258. (2) (2.3) ZKP jer isti nije bilo moguće ostvariti.

- *Predlog za dopunu krivičnog postupka*

56. Dana 23. marta 2018. godine branilac okrivljenog je podneo predlog za dopunu krivičnog postupka kako bi se uvela tri novinska članka, dostupna javno na internetu, objavljena sa fotografijama okrivljenog a koji se odnose na hapšenje okrivljenog marta 2016. godine, njegovo izručenje u novembru 2016. godine, odnosno, datum kada je podignuta optužnica aprila 2017. godine.

57. Branilac je predložio da se ovaj dokaz uvede kao dokaz prejudiciranja krivice prema njegovom branjeniku i pristrasnosti u njegovom prepoznavanju.

58. Tužilaštvo nije izjavilo prigovor na ove dokaze.

59. Dana 17. aprila 2018. godine, pretresno veće je usvojilo zahtev shodno članu 329. stav (4) ZKP.

E. ČINJENIČNI NALAZI

E.1. Rezime dokazanih činjenica

60. Sud je morao da ustanovi koje su dokazane činjenice na osnovu prihvaćenih dokaza podnetih protiv okrivljenog Z.V. za krivično delo ratni zločin.

61. Na osnovu prihvatljivih dokaza izvedenih i prihvaćenih tokom glavnog pretresa i u svetlu činjenica već ustanovljenih od strane sudskih veća ICTY za koja je pretresno veće primilo sudsko obaveštenje, sud je smatrao sledeće relevantne činjenice kao dokazane van razumne sumnje.

- Na dan ili oko 2. maja 1999. godine snage SRJ i Srbije napale su niz sela severoistočno od grada Vučitrna, uključujući i Skrovnu, Slakovce, Ceceliju i Gornje Studimlje. Meštani su bili primorani da napuste svoje domove i mnoge njihove kuće, radnje i verski objekti su potpuno spaljeni. Meštani, u velikoj meri sastavljeni od civila kao i lica ranije raseljenih iz svojih zajednica u opštini Vučitrn, bili su primorani da formiraju konvoj koji je brojao od 30.000 do 50.000 ljudi koji su putovali putem kroz „Studimsku klisuru“ u pravcu grada Vučitrna. Od večeri 2. maja 1999. godine, snage SRJ i Srbije sastavljene od redovne vojske, srpski paravojnih snaga, policije i policijskih rezervista u više navrata su napale konvoj i uznemiravale, pretile, prebijale i ubile priličan broj kosovskih Albanaca i opljačkale i pokrale vredne predmete mnogih drugih.
- Sledeći civili Albanci su ubijeni prilikom napada: EM , XM , ER , F (A) G , AB , BG. , A G , Rr.A. i neidentifikovani dečak star 14 godina, dok je HA preživeo.

- Sledeći civili Albanci su podvrgnuti nečovečnom postupanju i pljački tokom napada: B.G. , SG i MG .
- Po dolasku u grad Vučitrn između 2. i 3. maja 1999. godine, hiljade kosovskih Albanaca u ovom konvoju je pritvoreno od strane snaga SRJ i Srbije u poljoprivrednoj zadruzi blizu grada Vučitrna..
- Između 3-4. maja 1999. godine dok su bili držani tamo, snage SRJ i Srbije u poljoprivrednoj zadruzi, sada sastavljene uglavnom od policije i policijskih rezervista iz Vučitrna, odvojile su vojno sposobne muškarce kosovske Albanace od žena, dece i starijih.
- Snage SRJ i Srbije su transportovale preostale stotine vojno sposobnih kosovskih Albanaca iz poljoprivredne zadruge u zatvor u selu Smrekovnica, opština Vučitrn.
- Po dolasku u zatvor u Smrekovnici i tokom nekoliko sedmica provedenih u pritvoru istog u nečovečnim uslovima, mnogi od ovih kosovskih Albanaca, kao i drugi zadržani u drugim operacijama srpske policije, bili su podvrgnuti prebijanju i nečovečnom postupanju, nakon čega su neki oslobođeni i primorani da pređu granicu sa Albanijom. Tokom vremena provedenog u pritvoru njih su čuvali ne samo zatvorski čuvari već i pripadnici policije i/ili rezervnog sastava policije iz Vučitrna.
- Z.V. je pre rata radio kao službenik Opštinskog suda u Vučitrnu. Tokom rata je bio angažovan kao policijski službenik rezervnog sastava policije. On je radio u zatvoru u Smrekovnici na Kosovu u periodu od 2. maja do početka juna 1999. godine.
- U vremenskom period od 2. maja do početka juna 1999. godine sledeća lica su bila zatvorena u zatvoru u Smrekovnici: SK , BF , S.G. , Sa. G. , MU , GH , FP , BM , SM , SB , SH , AO , IF , DF i SO , SR i R.A. .
- Po svom dolasku u Smrekovnicu mnogi zatvorenici nisu dobili ni hranu ni vodu tri do četiri dana.
- Uslovi u Smrekovnici su bili loši. Stotine zatvorenika je držano u jednoj prostoriji koja je bila premala da ih primi sve na dostojan način. Nije bilo kreveta na kojim bi spavali, zbog čega su zatvorenici spavali na betonskom podu, ako bi bilo mesta da legnu.
- Kada im je na kraju dopušteno da odu u zatvorsku kantine za obrok, mnogi zatvorenici su bili prebijani od strane čuvara koji su bili poređani ispred ulaza. Neki zatvorenici su odbili da uzmu hranu iz straha da ne budu prebijeni.
- Zatvorenicima je zabranjivano da završe svoje obroke u zatvorskoj kantine zbog nedovoljnog vremena da završe svoje jelo i zato što su isterani iz kantine od strane lica zaduženih da čuvaju zatvorenike. Z.V. je bio jedno od tih lica. SK ,

SB i GH su bili među žrtvama podvrgnutim ovim merama zastrašivanja.

- Z.V. je strukturno prebijao nekolicinu zatvorenika veoma ozbiljno, među kojima su bili BF, S.G., Sa.G., MU, FP, BM, SM, SB, SH, AO, IF, DF i SO, SR i R.A.
- Prebijanje tih zatvorenika se odvijalo van zgrade u kojoj su držani zatvorenici. Z.V. je koristio pendrek i dršku od metle za udaranje svojih žrtava po rukama i ako bi oni tokom tog postupka pomerili ruke on bi ih udarao po glavi ili ramenima.
- Ruke žrtava su nakon prebijanja bile otečene i, budući da nisu primali nikakvu medicinsku negu, uz izuzetak S.G., oni su morali da obaviju svoje ruke čarapama natopljenim vodom. Mnoge žrtve i danas osećaju posledice tih prebijanja.
- Z.V. je prema žrtvama postupao svirepo.

E.2. Rezime nedokazanih činjenica

62. Sud smatra sledeće relevantne činjenice *nedokazanim* izvan razumne sumnje.

- Nije se moglo dokazati da je Z.V. između 2. maja 1999. godine i 3. maja 1999. godine, u svojstvu pripadnika rezervnog sastava policije iz Policijske stanice u Vučitrnu, sa ličnom odgovornošću i/ili delovanjem u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima različitih srpskih snaga (uključujući i rezervnu policiju i paravojne pripadnike) učestvovao u napadu na civilno stanovništvo etničkih Albanaca koji su putovali u konvoju između Gornjeg Studimlja i Donjeg Studimlja.
- Nije se moglo dokazati da Z.V. snosi odgovornost, bilo direktno ili u saučesništvu sa ostalima,
 - u ubijanju sledećih lica: EM, XM, F (A) G, ER, AB, BG, AG, RA, i neidentifikovani dečak od 14 godina;
 - u ranjavanju HA;
 - u nehumanom tretmanu sledećih lica: B.G., SG i M G.

- Nije se moglo dokazati da je okrivljeni Z.V. učestvovao u nezakonitom pritvaranju velikog broja civilnog stanovništva etničkih Albanaca, u Smrekovnici u zatvoru u Smrekovnici, područje Mitrovice, uključujući sledeće osobe: SK , BF , MU , FP , BM , SB , GH , AO , SO , IF , DF , S.G. , Sa.G. , SH , SM , SR , R.A. .

E.3. Analiza/procena dokaza i dokazna vrednost

- **TAČKA I**

63. Što se tiče napada na konvoj koji se kretao putem “Gornje Studimlje”, uz dokaze koji su saslušani na sudu, sudsko veće je uzelo u obzir zaključke pretresnih veća MKSJ u predmetu Milutinović et Alia⁶.

64. Pretresno veće je zaključilo:

“...na osnovu vojnih naređenja i borbenih izveštaja, .. dana 2. maja 1999. godine snage MUP-a i VJ su učestvovala u akciji na području u okolini sela Slakovce, Cecelija, Donje Studimlje i Gornje Studimlje, koja su imala izraženo prisustvo OVK. Ta akcija je rezultirala kolapsom OVK. Kao rezultat tog konflikta, formiran je konvoj od oko 30,000 Albanaca sa Kosova, koji se kretao ka jugu opštine. Ovi ljudi su napustili svoje kuće, barem jednim delom, usled uputstava i naređenja od strane OVK. Kada su krenuli, njihovo kretanje je kontrolisao MUP, koji ih je i opljačkao i maltretirao.”⁷

65. I opet:

“Veće smatra da je ovaj konvoj bio sastavljen pretežno od civila, iako je bilo i pripadnika OVK prisutnih ili u blizini”⁸.

66. Iako su svedoci u svojim izjavama detaljno ponavljali događaje napada na konvoj, pretresno veće ne smatra neophodnom temeljnu analizu ovih opisa u svetlu nalaza koje je već razradio MKSJ. Pretresno veće samo je primilo k znanju da su dokazi saslušani na sudu u skladu s nalazima MKSJ-a.

67. Pretresno veće je tada moralo da proceni pojedinačne postupke, koje je navodno počinio okrivljeni, na osnovu dokaza koji su dati tokom glavnog pretresa.

68. Svi svedoci koji su saslušani tokom glavnog pretresa već su saslušani tokom faze prethodnog postupka, bilo od strane policije, uključujući Jedinicu za istraživanje ratnih zločina EULEX-a (JIRZ) ili tužilaštva.

⁶ Ibid broj 5.

⁷ Ibid, tom 2 od 4, para 796.

⁸ Ibid, para 797.

69. Tokom ovog suđenja, sudsko veće je primetilo da, s obzirom na tačku I optužnice, očigledno da su isti svedoci ublažili svoje opise o okrutnosti koje su ranije naveli da su pretrpeli i/ ili ulogu koju je okrivljeni tamo igrao. Nije bilo nikakvog zadovoljavajućeg objašnjenja o ovim odstupanjima, niti je pretresno veće našlo bilo kakav konkretan pokazatelj pritiska na svedoke, bilo sa strane tužilaštva, tokom njihovih ranijih izjava, ili od strane odbrane pre ili tokom glavnog pretresa.
70. Dobro je poznata činjenica da s vremenom čak i najbolnije uspomene, kada nisu redovno osvežavane, imaju običaj da izblede. Međutim, iskazi koje su svedoci dali na sudu i ujedinjene neusaglašenosti, bilo sa svojim prethodno datim izjavama ili izjavama koje su date na sudu od strane drugih svedoka, postavljaju ozbiljne sumnje u vezi sa identifikacijom okrivljenog tokom kritičnog perioda, njegovim prisustvom na mestu zločina i njegovim navodnim postupcima.

G Ubistvo EM , XM , ER i F (A)

71. O ubistvu EM , XM , ER i F (A)
G je govorio svedok NG⁹ .

72. NG je bio u konvoju u Studimlju, nalazio se u prikolici sa svojom braćom SG i MG , dok je njegov drugi brat, Fa.G. , vozio traktor koji je vukao tu prikolicu. Njihov rođak, F (A) G , je vozio traktor koji je išao ispred njih.

73. Prišlo im je petoro ljudi: trojica su zaustavili traktor, a dvojica su nastavili. Od ove trojice, svedok je prepoznao Z.V. i još jednu osobu zvanu A. K. . Z. V. je nosio policijsku odeću plave boju, sa natpisom “milicija”. Nosio je šešir i imao je automatsku pušku.

74. Svedok je poznavao Z.V. zato što su obojica radili za istu kompaniju (Građevinsko preduzeće Kosovo) i imali su komunikaciju na dnevnoj osnovi. V je kasnije otišao da radi za Opštinski sud u Vučitrnu. Kada je Z.V. postao policajac, svedok ga je sreo i na ulici.

75. Prema NG , Z.V. i A.K. su naterali EM i XM da siđu sa prikolice, kao i ER i AB . Ubijeni su na udaljenosti od oko 3 metra. Svedok ne može da kaže ko je od ove dvojice

⁹ NG , zapisnik sa ročišta od 4. oktobra 2017. godine, stranice od 5 do 56.

(Z.V. ili A.K.) izvršio ubistvo. Nakon toga su Z.V. , A. K. i treća osoba po imenu D.S. , odveli F (A) G i pogubili ga. S obzirom da je bio mrak, svjedok nije mogao da kaže ko je to uradio.

76. Njegova braća, **SG**¹⁰ i **MG**¹¹ , koji su takođe bili svjedoci na sudu, nisu spomenuli da su uopšte videli ta ubistva. Nije bilo nikakvog objašnjenja ili se moglo utvrditi kako je moguće da dva svjedoka koji su bili prisutni pri istom događaju i na istoj lokaciji nisu videli da su se desila pogubljenja, ta pogubljenja koja su se odvijala na udaljenosti od 3 metra.
77. Sud takođe napominje da je NG , nakon što je saslušan kao svjedok 12. septembra 2004. godine, izjavio da ne zna ko je počinio ubistva ER i F (A) G .
78. Iz ovog razloga, iako je pretresno veće utvrdilo za ubistva EM , X M , ER i F (A) G da su neosporne činjenice potvrđene obdukcijama, a što se nalazi u spisima predmeta¹², sud zaključuje da izjava NG nije pouzdana što se tiče učešća okrivljenog u ovim ubistvima, jer to nisu mogli potvrditi svjedoci koji su bili u isto vreme prisutni na istom mestu, i razlikovala se od njegove prethodne izjave, bez dodatnih dokaza koji bi mogli ublažiti te razlike.
79. Takođe, skice koje je nacrtao svjedok NG u vezi sa ubistvima (**dokazni predmeti 1, 3 i 4**) nisu bile od koristi sudu jer nisu bile potkrepljene sličnim skicama od drugih svjedoka.

Ubistvo AB

80. O ubistvu AB su govorili svjedoci **NG** i **Sh.G.** .
81. NG navodi da su Z.V. i A.K. otišli do traktora porodica R. i B. i uzeli ER i AB . Majka AB je molila, rekavši im da se on tog dana oženio, na šta su počinioci odgovorili na srpskom jeziku da će te večeri ponovo organizirati venčanje za njega. Z.V. je ubio jednog od njih, a A.K. drugog. Uperili su svoje puške u tela žrtava i pucali u njih.

¹⁰ SG , zapisnik sa ročišta od 9 novembra 2017. godine, stranice od 3 do 28.

¹¹ MG , zapisnik sa ročišta od 17. novembra 2017. godine, stranice od 3 do 26.

¹² Videti EULEX registratore V i Va, kako je navedeno 17. aprila 2018. godine.

82. **Sh.G.**¹³ je izjavio kako je video **She.B.** koji je molio da ne ubije njegovog sina (**AB**) jer se on tog dana oženio, nakon čega je svedok **Sh. G.** čuo “a sada ćemo slaviti”, kao odgovor, a potom su ga 3 ili 4 osobe stavile pored puta i pogubile ga.
83. Međutim, dok je **NG** konkretno spomenuo dva muškarca (po imenu), **Sh. G.** spominje prisustvo trojice ili četvorice muškarca, a da ih nije mogao identifikovati u to vreme, s obzirom da je, kako je izjavio svedok, “bilo nemoguće prepoznaje ih, jer je većina njih nosila maske, takođe je bio i mrak”.
84. Uprkos činjenici da je **Sh.G.** izjavio da mu je nakon rata rečeno da je jedan od izvršilaca radio u fabrici “Ekstra”, činjenica da je svedočio da su napadači pretežno nosili maske i da je bio mrak, postavlja sumnje u vezi sa pouzdanosti mogućnosti prepoznavanja počinitelja i, stoga, i na prepoznavanje koje su izveli drugi svedoci.
85. Pored toga, brat obojice svedoke, **MG**, nije uopšte spomenuo ovo. Nije bilo nikakvog objašnjenja ili se moglo ustanoviti kako je moguće da drugi svedok, koji je prisustvovao istom događaju na istoj lokaciji, nije video kako se to izvršenje ubistva dogodilo na udaljenosti od 3 metra.
86. Sud takođe ponavlja ono što je već pomenuto, odnosno da je **NG**, nakon što je saslušan kao svedok 12. septembra 2004. godine, izjavio da ne zna ko je počinio nekoliko ubistava, uključujući i ono **AB**.
87. Iz ovog razloga, iako je pretresno veće utvrdilo da je ubistvo **AB** ustanovljeno kao neosporna činjenica od strane različitih svedoka i potvrđeno obdukcijom i drugim izveštajima datim u spisima predmeta¹⁴, sud nalazi nepouzdanim iskaz **NG**, kada se radi o identifikaciji **Z.V.** kao jednog od dvojice počinitelja, da iskaz u tom aspektu nisu potkrepili svedoci koji su bili prisutni u isto vreme i na istom mestu.

Ubistvo neidentifikovanog dečaka starog 14 godina

88. O ubistvu neidentifikovanog dečaka starog 14 godina su govorili svedoci **N G**, **SG** i **MG**.
89. **NG** je izjavio da je jedan dečak koji nije imao ni 20 godina pokušao da spasi svoj život tako što se sklonio između traktora svedoka i traktora porodice **B/R M**, moleći da je on mlada osoba. Oni koji su pripremali pogubljenje **E M**, **XM**, **ER** i **F (A) G** pobjegli su za njim. **Naime, Z.V.** i **A.K.** su trčali za dečakom i rafalnom

¹³ **Sh.G.**, zapisnik sa ročišta od 28. septembra 2017. godine, stranice od 34 do 48.

¹⁴ Videti EULEX registratore V i Va, kako je navedeno 17. aprila 2018. godine.

pucnjavom su ga oborili na zemlju. Nakon što je dečak pao, oni su ispraznili ceo jedan rafal.

90. SG je izjavio da su se Z.V. i dečak nalazili ispred njega, između dva traktora. Sve se to desilo na udaljenosti od oko 2 do 3 metra od svedoka. Dečak je bežao od drugih policajaca i dečak je dodirnuo ruku ili lakat Z.V., na šta je Z.V. zgrabio dečaka za grlo ili za usta, govoreći “da li bežiš, da li bežiš”. Dečak je rekao 7-8 puta “molim vas, nemojte me ubiti zato što ja imam samo 14 godina”. Z.V. pustio je dečaka u poljanu, dečak je počeo da beži, nakon čega je Z.V. pucao rafalnom paljbom. Dečak je podigao ruku, pao na zemlju. Kad je Z.V. došao blizu dečaka, ispalio je samo jedan hitac i udario ga u glavu. Svedok je kasnije saznao da je dečak iz sela Bare.
91. MG navodi da je policajac pod imenom K. jurio jednog mladog dečaka. U toku bekstva, on je naleteo na Z.V., koji je zgrabio dečaka iza glave i odveo ga 3 do 5 metara dalje od puta, a dečak je legao na zemlju i ispaljeni su meci na njega i on je bio ubijen. Prošlo je oko 3 ili 4 metka. Dete je plakalo “ne pucajte na mene jer ja nemam čak ni 14 godina” dok je bio izguran sa puta, neposredno pre nego što su ga ubili.
92. Sud primećuje da, kao što je već rečeno, izjava NG postavlja i previše sumnji u pogledu njene pouzdanosti i, stoga se sud ne može osloniti na nju, osim ako nije potkrepljena na druge načine.
93. U ovom predmetu, druga dva svedoka koji su svedočili o ovom ubistvu dali su različite verzije toka događaja. Dok NG pominje da su i Z.V. i A.K. trčali za dečakom, MG navodi da je policajac pod imenom K. jurio dečaka koji je natrčao na Z.V., nakon čega ga je Z.V. odveo sa sobom i ubio ga. SG ne pominje A.K., već govori kako je dečak bežao od “drugih policajaca”.
94. Takođe, u smislu načina na koji je dečak ubijen izjave svedoka nisu potkrepljene. Dok NG govori kako su Z.V. i A.K. oborili dečaka na zemlju rafalnom pucnjavom i kako su ispraznili jedan ceo rafal nakon što je on pao, SG takođe pominje rafal, ali samo od strane Z.V. i nakon toga pucanj u glavu dečaka. MG govori samo o “mecima koji su ispaljeni u njega”, prošlo je nekih 3 ili 4 metka. Ove tri verzije o ubistvu dečaka se razlikuju na takav način, da se forenzička istraga sprovedena na telu dečaka uzima kao najvažnija.
95. Nažalost, uzrok smrti dečaka ne može se uspostaviti, pošto njegovo telo nikada nije bilo identifikovano, čime je onemogućena forenzička istraga.
96. Svedoci takođe daju različite izjave o izvršiocima: dok je NG identifikovao Z.V. i A.K. kao saizvršioce, SG i MG su identifikovali samo Z.V. kao počinioca ubistva.

97. Štaviše, skice koje su svedoci izradili u vezi sa ubistvom (**dokazi 2, 7 i 8**) se razlikuju jedni od drugih u odnosu na položaj počinitelaca i ubistvo dečaka.
98. Osim toga, brat svedoka, **Sh.G.**, koji je takođe saslušan kao svedok na sudu, nije spomenuo da je uopšte video ovo ubistvo. Nije pruženo nikakvo objašnjenje ili se moglo ustanoviti kako je moguće da ovaj svedok, koji je bio prisutan na istom događaju na istom mestu, nije video ova pogubljenja koja su se odvijala na udaljenosti od 3 metra.
99. Iz ovog razloga, iako je pretresno veće zaključilo da je utvrđeno ubistvo neidentifikovanog 14-godišnjeg dečaka kao neosporna činjenica, o kojoj je govorilo nekoliko svedoka, kako je gore opisano, sud nije mogao utvrditi van razumne sumnje kako je 14-godišnji dečak ubijen i od strane koga, jer izjave svedoka nisu potkrepljene po nekoliko važnih tačaka.

Ubistvo RA i pokušaj ubistva HA

100. O ubistvu RA i pokušaju ubistva HA govorili su svedoci **B.A.**, **BA** i **HA**.
101. U proceni činjenica, sud smatra da je izjava HA najpouzdanija, jer je on bio jedan od osoba koje su napadnute i najbolje zna šta se dogodilo s njim.
102. Dana 2. maja 1999. godine svedok **HA**¹⁵ je napustio Ceceliju u pravcu Gornjeg Studimlja. **B.A.**, **BA** i **RA** bili su na istom traktoru kao i svedok.
103. Svedok je vozio. **RA** se nalazio između prikolice i traktora, **B.A.** i **BA** su bili u prikolici. **BA** je ležao dole na traktoru. Tri osobe koje su nosile redenike sa municijom su prišle traktoru, u blizini Donjeg Studimlja. Dvojica od njih su došla do svedoka i opsovali su ga. Jedan od njih mu je rekao da se spusti dole i zgrabio ga. I **RA** je rečeno da dođe, takođe.
104. Čovek koji ga je zgrabio nosio je masku i rekao mu da preda svoj novac, a što je bilo 100 nemačkih maraka (DM). Ovaj čovek je uperio cev svoje automatske puške u njegovo rame i rekao mu da se okrene i hoda ka potoku. Svedok je okrenuo leđa i začuo metak i pogodio ga je u kuk. Pao je na leđa. **RA** je beživotno pao na zemlju. Nakon 10 minuta do pola sata njegova noga je izašla iz zemlje i usled metka je mogao videti rupe u nogama. Čovek koji ga je zgrabio i pucao u njega je bio visok i imao je masku, čime je onemogućio svedoku da ga prepozna. Bio je krupan, a nije bio debeo. Svedok je izjavio da je čuo glas ovog čoveka kada je ležao na zemlji. Čuo je da drugi ljudi zovu tog

¹⁵ HA, zapisnik sa ročišta od 11. oktobra 2017. godine, stranice od 33 do 50.

čoveka “ Z ”. Svedok je dalje dodao da u to vreme Z.V. nije video u Studimlju.

105. Izjava B.A. i BA ne potkrepljuje izjave HA po ključnim tačkama.
106. B.A. je izjavio da je putovao u konvoju iz Gornje Studimlje, preko Donjeg Studimlja do Vučitrna¹⁶. Z.V. je zgrabio RA za ruku i povukao ga nadole i, takođe je rekao HA da ga prati. Z.V. ih je pomerio 2 metra od prikolice. Žrtve su dale novac Z.V. i zatim su ih okrenuli prema reci.
107. Z.V. je ispalio rafalnu paljbu i obojica su pali na zemlju. Posle toga je ispaljena druga kratka rafalna paljba u pravcu HA i RA, nakon čega je HA noga poskočila naviše. RA je bio mrtav, bio je pogođen u grudi, ali HA je još uvek bio živ.
108. Z.V. je nosio policijsku uniformu, sa nalepnicama kao tigar, a bila je plave boje sa tamno sivom bojom. Na ruci su se nalazili policijski simboli. Imao je automatsku pušku, AK-47. Nosio je plavu kapu, sličnu “Nike” kapi bez oboda. Bio je oko 2 metra visok, od 27/28 do 30 godina starosti, crne kose. Svedok je izjavio da je iz neposredne blizine mogao videti lice Z.V. . Svedok poznaje Z.V. iz Vučitrna i dodao je da se često susretao s njim kada bi odlazio u školu i da je Z.V. radio kao policijski službenik. Godine 1996. svedok ga je video u sudu, u civilnoj odeći.
109. Svedok BA je posvedočio da je 2. maja 1999. godine bio ranjen iz vatrenog oružja.¹⁷ Sutradan je svedok bio u prikolici u konvoju Gornje Studimlje preko Donjeg Studimlja prema Vučitrnu.
110. Njegov stric, HA, vozio je traktor. Njegov brat RA je, takođe, vozio traktor. Njegov rođak, B.A., bio je sa njim u prikolici. Svedok je ležao dole na traktoru, kao što je izjavio i svedok HA, takođe.
111. Kada su ulazili u Donje Studimlje, zaustavila ih je srpska policija i vojska. Njegovog strica i njegovog brata su izvukli iz traktora i stavili su ih sa leve strane puta. Tražili su novac od njih. Oni su bili leđima okrenuti prema putu. Zatim su odmah ubijeni. Prvo je njegov brat pao na zemlju, a onda i njegov stric.
112. Bilo su trojica ili četvorica muškarca koji su se približili traktoru, jedan od njih bio je Z.V. . Obučeni su bili u policijsku odeću i bili su naoružani Kalašnjikovima. Svedok je sedeo na prikolici i imao je jasan pogled. Z. je bio onaj

¹⁶ B.A., zapisnik sa ročišta od 17. novembra 2017. godine, stranice od 27 do 48.

¹⁷ BA, zapisnik sa ročišta od 11. oktobra 2017. godine, stranice od 3 do 33.

koji je izvukao RA sa traktora i koji ga je ubio. Ubijen je sa kalašnjikovim. U početku su mislili da su obojica ubijeni, ali njegov stric je bio samo ranjen.

113. Svedok je bio pokriven ćebetom, tako da ne bi bio primećen, pošto su se on i njegovi rođaci plašili da bi, ako bi napadači videli da je ranjen, smatrali da je učestvovao u sukobu.
114. Iako je svedok izjavio da je on i dalje mogao videti iako je pokriven, pretresno veće nije uvereno u pouzdanost njegove izjave, takođe u svetlu gore navedenih isticanja neusaglašenosti sa glavnom žrtvom spornih postupaka, odnosno HA .
115. HA , direktna žrtva, je svedočio kako je osoba koja je pucala na njega nosila masku, stoga nije potkrepljena verzija druga dva svedoka.
116. Iz ovih razloga, iako je sudsko veće zaključilo da je utvrđeno ubistvo R A kao neosporna činjenica o kojoj su govorili različiti svedoci i koja je potvrđena obdukcijom i drugim izveštajima koji se nalaze u spisima predmeta¹⁸, i zaključilo da je utvrđen i pokušaj ubistva HA , kao što je već navedeno, istovremeno i razlike između verzija HA i ostalih svedoka, u kombinaciji sa činjenicom da druga dva svedoka ranije nisu svedočili o identitetu okrivljenog, sud je procenio da se ne može osloniti na izjave B.A. i BA kada se radi o identifikaciji Z.V. kao izvršioca pucnjave.

Ubistvo B (B) G i AG

117. Jedini svedok koji je dao izjavu o ubistvu B (B) G i A G je IP¹⁹. Svedok je bio sa svojom porodicom na traktoru. Petorica u crnoj odeći sa šeširima i crvenim trakama je prišla traktoru. Z.V. je bio jedan od njih. Znao je Z.V. iz Vučitna, gde su se svi poznavali. Video je da je Z.V. ubio B (B) G . Kretao se pešaka nekih tri metra od traktora svedoka, i tu je bio još jedan traktor. Z.V. je zatim izvukao iz traktora B (B) G i ubio ga.
118. Svedok takođe navodi da je ova grupa ljudi ubila B (B) G brata A G , ali svedok nije video ko ga je upucao.
119. Pošto ovaj prikaz događaja (odnosno, nekoliko prikaza o događajima koje je svedok dao) nije potkrepljen ni sa jednim drugim dokazom koji ukazuje u pravcu Z. V. , sud je to pokušao oceniti u svetlu izjava koje su prethodno dali svedoci.

¹⁸ Videti EULEX registratore V i Va, kako je navedeno 17. aprila 2018. godine.

¹⁹ IP , zapisnik sa ročišta od 16. oktobra 2017. godine, stranice od 5 do 34.

120. Sud primećuje da je IP , nakon što je saslušan kao svedok 4. novembra 2005. godine, izjavio da je 3 pripadnika srpske policije stiglo, da ih je on prepoznao kao DK , A.K. i čoveka pod nazivom “ T ” iz sela Babin Most . DK je ubio B (B) G . Svedok uopšte nije spomenuo ime Z.V. .
121. Sud dalje napominje da je isti svedok, nakon što je saslušan 16. aprila 2014. godine, izjavio da je prepoznao nekoliko Srba po imenima V , DJ , T , A.K. i DK . Prema svedoku, u B (B) G je pucao A.K. . Ponovo, svedok uopšte nije spomenuo ime Z.V. .
122. Iz ovih razloga, iako je sudsko veće zaključilo da je utvrđeno ubistvo B (B) G i AG kao nesporno, potvrđeno obdukcijom i drugim izveštajima datim u spisima predmeta ²⁰, sud smatra da svedočenje IP o tome ko je počinio ubistvo B (B) G nije pouzdano.
123. Štaviše, u izjavi nije predloženo sudu da je Z.V. ubio A G , s obzirom da je svedok izjavio da nije video ko ga je ubio.

Prebijanja SG i MG

124. Zbog prethodno nagoveštene nemogućnosti da se osloni na izjave svedoka N G , SG i MG u vezi sa učešćem okrivljenog u kritičnim delima, pretresno veće takođe nije, stoga, moglo utvrditi učešće okrivljenog u premlaćivanjima kojima su bili izloženi svedoci SG i MG .

Ostali nepouzdati svedoci

125. **RM** ²¹ svedočila je u sudnici kako je okrivljeni Z.V. bio među napadačima konvoja i da je on ubio njenog supruga. Međutim, verodostojnost ovog svedoka bila je ozbiljno pogođena događajima koji su se desili u sudnici. Naime, svedokinja je uhvaćena sa sledećim natpisom na dlanu “ Z. pesudhe te marke”, što se tumači kao “ Z. , 50 maraka”. Kada joj je postavljeno pitanje u vezi sa tim, svedokinja je izjavila da joj je njen nećak ovo napisao na dlanu, pošto ona ima običaj da zaboravlja stvari.

²⁰ Vidi registratore EULEX-a V i Va kako je navedeno 17. aprila 2018.

²¹ RM , zapisnik sa ročišta od 28. septembra 2017. godine, stranice od 3 do 34.

126. Ovakav događaj neizbežno je uticao na verodostojnost svedokinje i, u kombinaciji s činjenicom da svedokinja nije ranije identifikovala okrivljenog, učinilo je njenu izjavu nepouzdanom.
127. **B.G.** ²² je dala prikaz dana napada na konvoj u Studimlju i kako je ona bila predmet pljačke, a takođe i premlaćivanja od strane srpskih policajaca. Iako pretresno veće ne sumnja u autentičnost svedočenja o tragičnim događajima koje je ona pretrpela, ipak sumnja u inkriminaciju okrivljenog Z.V. ća u ovim događajima iz sledećih razloga.
128. Iako nije znala Z.V. , ona je ipak mogla da ga identifikuje. Istovremeno, svedokinja je svedočila kako je okrivljeni nosio masku i uklonio ju je samo dok je razgovarao sa njom. Svi ovi elementi čine izjavu svedokinje predmetom sumnje, kada se radi o njenoj pouzdanosti.
129. Službeni izveštaj koji je uzet od istražitelja EULEX-a prilikom prvog obraćanja svedoku (**dokazni predmet 9**) sud nije koristio u ocenjivanju svedočenja koje je svedokinja dala u sudnici, s obzirom da ova izjava nije doneta u skladu s pravilnikom o dokazima ZKP-a. Ipak, i da li je sud bio u stanju da suoči svedokinju sa ovom izjavom, to bi samo još više istaklo neslaganja u identifikaciji okrivljenog od strane ove svedokinje.
130. S obzirom na to, ova svedokinja je, takođe, proglašena nepouzdanom.

• TAČKA III

131. Za razliku od tačke I, prvostepeno veće je utvrdilo da su izjave koje su dali svedoci u vezi sa tačkom III omogućile sudu da ustanovi kao dokazane događaje koji su se dogodili u zatvoru Smerkovnica, od 3. maja do početka juna 1999. godine i učešće okrivljenog u ovim događajima.
132. Kao što je objašnjeno u daljem tekstu, svedoci su bili konzistentni i potkrepili su jedni druge u svojim prikazima svog dolaska u Smrekovnicu.
133. Neki od njih su govorili o tome kako je nakon saslušanja po dolasku u zatvor, od njih bilo zatraženo da potpišu izjavu u kojoj se potvrđuje da su bili pripadnici OVK, iako su jasno negirali da su bili borci OVK i, kao što je potvrđeno od strane svedoka, osobe koje su ih saslušavale su bile svesne da oni nisu bili članovi OVK.
134. Svedoci su izjavili kako u prvih nekoliko dana nisu dobijali hranu i dobijali su vodu samo u ograničenoj dozi.

²² B.G. , zapisnik sa ročišta od 7. decembra 2017. godine.

135. Zatim su se sećali svog smeštaja u TV sali, za neke od njih neposredno nakon saslušanja, za druge nakon nekoliko dana zadržavanja u drugim, često manjim, prostorijama. U svakom slučaju, ni u jednoj od prostorija u kojoj su ih držali nije bilo kreveta.
136. Svedoci su svedočili o lošim uslovima pritvora koje su morali da izdrže. Osim što nisu bili obezbeđeni kreveti, bili su zbijeni zajedno sa stotinama ljudi u TV sali po nekoliko dana, u lošim higijenskim uslovima i uz pristup prehrani koji je bio uslovljen okolnostima koje će biti razrađene u nastavku.
137. Sudsko veće može razlikovati dve etape događaja u vezi sa delima koje je izvršio okrivljeni. Naime, premlaćivanja i srodna dela počinjena od strane okrivljenog protiv svedoka i ostalih oštećenih strana, kao i zastrašujuće ponašanje u kantini dok su žrtve pokušavale da jedu svoje obroke.
138. Svedoci su bili konzistentni u prikazu toka događaja i utvrđeno je da su bili verodostojni i pouzdani. Oni su potkrepili jedni druge, čak i u detaljima o tome kako su premlaćivanja izvršena i u njihovom opisu specifičnih karakteristika. Iako su se neka odstupanja zaista pojavila, ona nisu bila toliko fundamentalna ili izuzetna da bi se postavila sumnja u pogledu učešća okrivljenog u delima za koja se tereti. Pored toga, sudsko veće je takođe utvrdilo da su iskazi svedoka pošteni i bez preterivanja, osim nekoliko izuzetaka koji su analizirani u nastavku, a koji se ipak nisu smatrali od bitnog uticaja na ukupnu procenu.

Sudsko zapažanje

139. Sudsko veće je prihvatilo sudsko zapažanje činjenica koje je MKSJ već utvrdio u predmetu Milutinović u vezi sa zatočenjem Albanaca u objektima zatvora Smerkovnica.
140. Pretresna veća MKSJ utvrdila su sledeće:

“... između 1. i 3. maja, snage MUP-a su razdvojile konvoj u tri grupe. Prva grupa, koja se sastojala od žena, dece i starijih ljudi koji su imali vozila, poslata je u Albaniju; druga grupa, koju su činile žene, deca i stariji ljudi koji nisu imali prevozna sredstva, poslata su u obližnja sela, između ostalih su i Kičić/ i Dobra Luka; dok je treća grupa, koju su činili uglavnom muškarci vojnog uzrasta, upućena je u zatvor u Smrekovnici, gde su bili zatočeni i maltretirani. Nakon pritvaranja u lošim uslovima oko tri nedelje, pritvorenici su odvedeni na albansku granicu, gde im je bilo prinuđeno da predaju svoje lične isprave i pređu u Albaniju”²³.

Ostale neosporne činjenice

²³ Vidi gore, broj 5, tom 2 od 4, stav 800.

141. Neosporna je činjenica da je okrivljeni Z.V. radio u Opštinskom sudu u Vučitrnu barem od 1992. godine u prijemnom odeljenju broj 6, pošto je ne samo **svedok TR**²⁴ govorio o tome, već je potvrdilo i nekoliko drugih svedoka na sudu, kao što je detaljnije objašnjeno u delu o prepoznavanju okrivljenog, već to je potvrđeno i od strane i istog okrivljenog u drugom tekućem krivičnom postupku protiv njega i za koji sud prihvata sudska zapažanja²⁵.
142. Osim toga, na osnovu dokaza koje je izveo sud, a to je dokazni predmet MKSJ P02335 kojim se upravljalo tokom predmeta Milutinović i ostali²⁶, kao što je uvedeno u spisima ovog predmeta 17. aprila 2018. godine, a što odbrana nije osporila, neosporno je da je okrivljeni Z.V. bio angažovan u policiji u Vučitrnu tokom sukoba na Kosovu.

Procena izjava svedoka

143. Svedok **SK** nije bio direktna žrtva postupaka okrivljenog, ali je bio očevidac toga.
144. Ovaj svedok je na sledeći način opisao događaje koji su se desili u zatvoru Smerkovnica²⁷. Dana 2. maja 1999. godine izbeglice koje su stigle u Vučitrn stavili su u dvorište Poljoprivredne zadruge.
145. Sutradan muškarci su bili odvojeni od žena, stavljeni su u prikolice i prevezeni u zatvor u Smrekovnici. Nakon ulaska u zatvor, bili su primorani da prođu kroz kordon policajaca koji bi ih snažno udarili bejzbol palicama i gumenim pendrecima. Zatvoreni su u prazne prostorije, bez kreveta. Nakon 16. maja, dovedeni su novi zatvorenici i više nije bilo mesta za ležanje na podu.
146. Po dolasku, tri dana nisu primali hranu ili vodu. Gledajući kroz prozor, mogli su da vide stražare kako tuku ljude. Ljudi su počeli da umiru od gladi i dijareje, jer je voda koja su konačno dobili bila zagađena.
147. Svedok je video kako je Z.V. snažno tukao ljude gumenim pendrekom dok ne padnu u nesvest.
148. Kad god bi svedok video da se Z.V. tamo nalazi, ne bi išao u kantu da jede, jer je on toliko strašno maltretirao ljude. Tri ili četiri puta video je Z.V.

²⁴ TR, zapisnik sa ročišta od 30. novembra 2017. godine, stranice od 2 -11.

²⁵ Videti izjavu koju je okrivljeni dao u krivičnom predmetu P. br. 67/17 dana 15. maja 2018. godine.

²⁶ Vidi gore, br. 5.

²⁷ SK, zapisnik sa ročišta od 27. septembra 2017. godine, stranice od 4 do 59.

da tuče ljude u kantini. On bi ih tukao dok ne počnu krvariti, dok bi čekali u redu za hranu. Okrivljeni je često koristio metalnu šipku, a ponekad i gumeni pendrek i palicu za bejzbol kako bi sproveo ovakvo postupanje.

149. Svedok je govorio o tome kako je Z.V. viđao svakog dana u zatvoru, od 3. maja do 23. maja 1999. godine, ili je barem imao utisak da je to bilo svaki dan. Z.V. je pratio ljude koji bi bili poslani na saslušanje i tukao ih gumenim pendrekom. A u nekim prilikama bi pustio glasnu muziku preko zvučnika i tukao bi ljude i izvodio ih iz prostorija.
150. **Svedok S.G.** je rekao da je²⁸, po dolasku u zatvor Smrekovnica, bio smešten u podrumu sa još oko 60 do 70 drugih ljudi, gde su ostali četiri dana bez hrane, samo im je bilo dostupno nešto vode. Petog dana su ljudi iz Šale i Bajgore bili pozvani da stanu u red i bili su odvedeni u drugi paviljon. Svedok nije bio deo ove grupe. Nakon što mu je naređeno da izađe napolje, jedan policajac ga je udario otpozadi po glavi i za vrat.
151. Nakon još dve noći, svedok je doveden u TV salu, gde je bilo oko 500 do 600 muškaraca. Nije bilo mesta za ležanje i bilo je moguće samo sedeti.
152. Z.V. je stražario nad njima u smenama. Sedeo bi napolju sa ostalim stražarima i oni bi roštiljali meso i pili pivo.
153. Svedok je vrlo dobro poznao Z.V., kako je objašnjeno u daljem tekstu, a i Z.V. je prepoznao svedoka, takođe. Zapravo, okrivljeni je rekao svedoku da zna da svedok nije pripadnik OVK, ali da je pružio "neku pomoć" pripadnicima OVK.
154. Okrivljeni je zatim naredio svedoku da izađe napolje i kada su se našli napolju, rekao mu je da ispruži ruke i izudarao ga mnogo puta po rukama, oko 80 puta, gumenim pendrekom koji je koristila policija. Kad se svedok vratio unutra, izgubio je svest. To je bio jedini put kada je svedoka tukao okrivljeni. Svedok je dodao da je tom prilikom dobio lekarsku pomoć kada se vratio ponovo u zatvorsku zgradu.
155. Svedok je dao iskaz i kako je Z.V. pred njim zlostavljao i njegovog brata, Sa.G. . Svedok je video ovo batinanje iz TV sale kroz prozor. Batinanje se odvijalo napolju, na stepenicama. I Sa.G. je dobio batine po svojim rukama, takođe.
156. Osim toga, svedok je dodao da je Z.V. zlostavljao i njegovog komšiju, MU , odmah nakon što je svedok i sam bio pretučen.
157. Što se tiče događaja koji su se odvijali u kantini, svedok je izjavio da se tokom smene Z.V. ljudi ne bi usudili da jedu.

²⁸ S.G. , zapisnik sa ročišta od 7. novembra 2017. godine, stranice od 5 do 32;

158. Čak i danas svedok ne može osetiti deo svoje ruke. Bio je zadržan u Smrekovnici od 3. do 22. maja 1999. godine.
159. **Svedok Sa.G.**²⁹ je izjavio da je 2. maja 1999. godine otišao do zadruga u Vučitnu, nakon što je izbegao bombardovanje sela Studimlje. Sledećeg dana je kamionom doveden u zatvor Smrekovnica. Bio je smešten u paviljonu poznatom kao “radio TV”, TV sala. Nije dobijao hranu ili piće tri dana. Nakon toga je dobio neki tvrd, suvi hleb.
160. Nakon što je bio saslušan, jedan paravojnik ga je udario po ruci drškom lopate, usled čega mu je polomljena šaka. Stražari su nosili tamno plavu odeću.
161. Svedok se seća kako ga je jednom prilikom Z. udario 30 puta pendrekom po rukama. Kada je povukao jednu od ruku zbog krvi koja je kuljala iz nje, Z. ga je udario po glavi. Kada se vratio unutra, drugi zatočeniци su mu stavili vodu na ruke zbog modrica i oteklina. To je bila jedina prilika da ga je okrivljeni pretukao.
162. Potkrepljujući ono što je izjavio svedok S.G., svedok je izjavio da je nakon njega, brat svedoka, S, bio pozvan napolje. Kroz prozor je svedok video kako je Z. tukao njegovog brata S. Ostali muškarci koji su bili tučeni su: Sad. G., Aj.G., H.N.
163. Što se tiče događaja u kantini, svedok je potvrdio kako nisu bili u mogućnosti da na miru jedu u kantini. Oni bi stali u red, a policajac bi ušao i počeo da broji 1, 2, 3 i viknuo bi “izađite napolje!”, tako da onaj poslednji u redu nikada ne bi dobio šansu za obrok.
164. Konačno, i ovaj svedok se seća da je viđao pivske flaše napolju položene po zemlji i dodao je da su se puštale srpske nacionalističke pesme.
165. **Svedok MU** je 3. maja poslat u zatvor u Smrekovnici³⁰. Boravio je sa 16 osoba u samici dva dana i dve noći, sedeći na podnim pločicama. Druge noći je dobio hranu, a unutra je bilo vode. Trećeg dana su dovedeni u paviljone, a nekoliko muškaraca ih je pretuklo drvenim palicama. Nakon dve noći u paviljonima i nakon ispitivanja, dovedeni su u TV salu. U jednom delu te sale je verovatno bilo više od 400 ljudi.
166. Z.V. je bio jedan od ljudi koji su ih čuvali u smenama od po 12 sati. Potkrepljujući ono što su izjavili S.G. i Sa.G., svedok je dao iskaz da je okrivljeni premlatio dve osobe iz porodice G. (S.G. i Sa.G.) pre nego što je pretukao njega. Tog dana je on bio treći po redu.

²⁹ Sa.G., zapisnik sa ročišta od 14. februara 2018. godine, stranice od 2 do 23.

³⁰ MU, zapisnik sa ročišta od 8. novembra 2017. godine, stranice od 3 do 22.

167. Svedok nije mogao prebrojati udarce pendrekom, između 72 i 80 udaraca po rukama. To se dogodilo na ulazu u hodnik. On se nalazio napolju, a drugi su mogli da vide događaje iznutra, jer je postojao prozor, a staklo je bilo polomljeno. Svedok je obeležio ovaj položaj kao **dokazni predmet 6**. Kada se svedok vratio unutra, Z. V. ga je udario drškom od metle u glavu. Nije dobio nikakav lekarski tretman u zatvoru.
168. Z.V. je, takođe, sprečavao zatvorenike da jedu svoje obroke. Čim bi im se servirala hrana i oni bi seli da jedu, on bi udario pendrekom po stolu i rekao “ostavite sve tanjire”, i samo je nekolicina uspevala da ukrade po mali komad hleba i stavi u džep i pojede ga kada bi bili poslani u svoje sobe.
169. Z. je koristio drveni štap, dršku od metle ili pendrek dužine od pola metra. Tukao je ljude po 12 sati kada je bio u svojoj smeni. Tukao je nove pridošlice. Kao što je već pomenuto od strane drugih svedoka, takođe je i ovaj svedok izjavio da oni koje je okrivljeni jednom prebio, nisu bili tučeni po drugi put.
170. Svedok je takođe izjavio da je okrivljeni puštao nacionalističku, anti-albansku muziku i da je napolju roštiljao meso.
171. **Svedok GH** je ispričao kako je boravio u zatvoru u Smrekovnici od 3. do 24. maja 1999. godine³¹. Tokom 5 dana i 4 noći nije dobio hranu, samo je imao vodu iz toaleta. Boravio je u TV sali sa 400 do 500 ljudi.
172. Z.V. je bio jedan od rezervista koji su se starali o obezbeđenju zarobljenika i nosio je rezervnu uniformu. Svedok lično nije bio pretučen, ali je bio očevidac učestalim prebijanjima, uključujući i prebijanja koja je počinio okrivljeni nad Sa.G. i S.G. . On je dodao da bi Z.V. , kada je bio u svojoj smeni, samo pokazao na neke osobe i rekao: “ti, ti i ti”, i on bi ih izveo napolje i tukao bi ih, i mogli su se čuti jauči onih koji su bili tučeni.
173. On je svedočio o događajima koji su se odvijali u kantini. Obroci su uzimani u kuhinjskoj sali i naređeno im je da odlaze tamo po 100 osoba odjednom. Jedan od zatvorenika je morao brojati druge zatvorenike i, ako bi pustio 101 osobu, ta osoba broj 101 bi bila premlaćena ili broj 99, po istom principu, bila bi prebijena. Rezervisti su bili ti koji su tukli, a među kojima je bio i Z.V. . Takođe je sprečavao zatvorenike da završe obroke, govoreći im da prestanu da jedu i odu.
174. **Svedok FP** je izjavio³² da su muškarci bili odvojeni od žena u poljoprivrednoj zadruzi u Vučitrnu i da su muškarci poslani u zatvor u Smrekovnici. Svedok je tamo boravio od 3. do 23. maja 1999. godine.

³¹ GH , zapisnik sa ročišta od 8. novembra 2017. godine, stranice od 23 do 36.

³² FP , zapisnik sa ročišta od 9. novembra 2017. godine, stranice od 29 do 45

175. Nakon ispitivanja, Z.V. je naredio drugom zatvoreniku da udari svedoka. Kada je taj čovek odbio, Z.V. je počeo da udara ovog čoveka. Svedok je posavetovao drugog zatvorenika da ga udari da bi izbegao premlaćivanje od strane Z.V. . Nakon toga ovaj zatvorenik je lagano udario svedoka po ramenu. Z.V. je takođe naredio zatvoreniku da udari drugog zatvorenika. Na kraju je Z.V. nekoliko puta udario oba muškarca drškom od metle.
176. Z.V. je čuvao zatvorenike po smenama. On je nosio maskirnu uniformu sa natpisom "Milicija" i amblemom PJP, kao i nešto sa srpskim orlom i krstovima. Kada je on bio u smeni, to je bilo zastrašujuće po zatvorenike. On bi prozivao ljude na osnovu sela u opštini Vučitrn, na primer on bi prozvaio sve one koji su bili iz Studimlja, postrojio ih i sve ih pretukao, a nakon toga bi nastavio da proziva druga sela i tuče druge ljude.
177. U zatvoru nije postojala medicinska nega.
178. Kada su oni odlazili da jedu, Z.V. ih nikada nije puštao da jedu i vraćao ih je nazad.
179. Ovaj svedok se takođe seća kako je okrivljeni pio napolju dok je pekao meso na roštilju i puštao nacionalističke pesme.
180. Takođe je svedok **BM** , nakon njegovog dolaska u zatvor Smrekovnica³³, 03. maja, bio poslat u TV-salu, gde je ostao oko 3 dana bez hrane ili vode. Nakon toga su zatvorenici dobili veliko bure vode i veknu hleba. Nakon nekog vremena čuvari su njemu i drugim zatvorenicima počeli da daju hranu.
181. Z.V. ga je stotinu puta udario palicom po dlanovima. Kao rezultat toga njegove šake bile su u modricama i otečene. On je takođe bio prisiljen od strane Z. da se tuče sa svojim bratom SM . Svedok je počeo da se tuče sa svojim bratom, ali mu je Z.V. rekao „ne tako“ i ošamario ga po levom obrazu i uhu, zbog čega mu je uho zvonilo 4-5 dana nakon tog incidenta, kao da mu je muva ušla u uho. Svedok je rekao njegovom bratu da ga udari. Nakon tuče oni su bili vraćeni u sobu u kojoj su bili držani. Njegov brat je bio udaren od strane drugog policajca, koji je bio niži rastom. Ostali zatvorenici bili su svedoci ove tuče i svedoci **DF** i **SR** , kako je dalje objašnjeno, svedočili su u vezi sa ovim događajima.
182. Dok su bili u kantini, policajac je počeo da broji unazad od 10 do 1, i tokom tog vremena oni su morali da pojedu njihovu hranu, a nakon toga da odu, tako da su morali da uzmu hranu i stave je u džepove. Svi policajci su to radili, uključujući Z.V. .
183. **Svedok SM** je izjavio da su³⁴ muškarci bili razdvojeni od žena i dovedeni u zatvor Smrekovnica 03. maja 1999 godine. Nakon što je bio ispitan, on je bio

³³ **BM** , zapisnik sa saslušanja, 13. novembar 2017 godine, strane 22 do 47

³⁴ **SM** , zapisnik sa saslušanja od 13. novembra 2017 godine, strane 3 do 21

čuvan u TV Sali sa 300-400 muškaraca. Četiri dana nije dobio hranu, bilo je samo malo soli.

184. Nakon odlaska u toalet on je bio udaren palicom po leđima od strane nepoznate osobe, zbog čega je on pao na zemlju. Drugi put je srpski policajac pokazao na njega i rekao mu da izađe napolje. Tu je svedoku i njegovom bratu bilo naređeno da udare jedan drugoga. Oni su lagano udarili jedan drugoga, nakon čega su srpski policajci počeli da ih tuku jer oni nisu udarali jedan drugog dovoljno snažno. Policajac koji mu se obratio i koji ga je udario bio je niskog rasta. Tu su takođe bili visoki policajci. Tuča je trajala 3 ili 4 minuta. Njegov brat BM bio je udaren od strane istog policajca koji je udario svedoka. Svedok je bio pretučen jednom ili dva puta, dok je BM bio pretučen više puta.
185. Svedok **SB** došao je u zatvor Smrekovnica 23. maja 1999 godine³⁵. On je bio čuvan u veoma uskoj sobi sa 40 ostalih muškaraca 13 dana. Prva 72 sata on nije dobio hranu ili vodu.
186. Z.V. je nosio policijsku uniformu i tamno plavu kapu. On je imao drvenu palicu i oružje. On je tretirao ljude na najnehumaniji način; on bi ih tukao sa bilo čim što je imao u rukama. To se događalo svaki put kada je Z.V. bio u smeni, bilo tokom dana ili tokom noći. Nije postojalo nikakvo specifično vreme, on bi tukao ljude po sopstvenom nahođenju, vez određenog vremenskog perioda. Svedok je to mogao da vidi kroz prozor sobe u kojoj je on bio držan.
187. Svedok nije iskusio premlaćivanje od strane Z.V., ali je on bio očevidac drugih premlaćivanja počinjenih od strane okrivljenog protiv drugih osoba. On je takođe dodao da je bio prestravljen i da se plašio onoga što se događalo.
188. Svedok je takođe opisao mere zastrašivanja počinjenog u kantini tokom obroka, iako je dodao da on tu nije video Z.V.
189. Svedok **SH**³⁶ poslat je u zatvor Smrekovnica nakon što su muškarci bili razdvojeni od žena. On je bio smešten u salu sličnu bioskopskoj, TV salu, gde je ostao oko tri nedelje. On je bio čuvan od strane (između ostalih) osobe po imenu Z. . Z. je bio plavokos i nosio je šešir.
190. Svedok je bio udaren po dlanovima i po leđima od strane Z., zbog toga što nije pravilno pokupio sve opuške od cigareta bačene od strane Z. i njegovih kolega.
191. Z. ga je udario palicom i dok ga je udario puštao bi muziku. On bi počeo da ga udara po dlanovima ruku, ili bi ga udario po glavi ako bi ruke bile sklonjene. Najteže premlaćivanje bi se obično događalo odmah nakon što bi Z. preuzeo smenu. Svedok navodi da je čuo kako okrivljeni kaže drugom zatvoreniku: „dok mi ne kažete šta se desilo mom stricu, ovo ćete dobijati“.

³⁵ SB, zapisnik sa saslušanja od 14. novembra 2017 godine, strane 2 do 24

³⁶ SH, zapisnik sa saslušanja od 14. novembra 2017 godine, strane 24 do 43.

192. Koga god da je okrivljeni tukao, da su to bile životinje, on bi umro. Svedokov rođak je užasno bio premlaćen. Druga osoba je bila tako teško premlaćena da nije mogla čak ni da stoji ili da legne na pod.
193. Svedok je bio pretučen od strane okrivljenog u tri navrata.
194. Takođe, svedok je izjavio da nije bilo nikakve šanse da se završi obrok u kantini, pošto bi čuvari rekli „3-2-1-0, ustaj“. Ako nije bilo vremena da se pojedje hleb, oni bi ga poneli sa sobom.
195. Svedok **BF**³⁷ otvorio je poglavlje o žrtvama/oštećenim stranama iz naselja Bare.
196. On je izjavio da je nakon dolaska u zatvor Smrekovnica on bio pritvoren u TV Sali sa 600-700 drugih ljudi. Ljudi su tu mokrili i vršili veliku nuždu, jer nisu mogli da izađu. Prva četiri dana i noći on nije dobio vodu ili hranu.
197. Z.V. se pojavio u zatvoru Smrekovnica druge noći svedokovog pritvora. On je po prvi put čuo ime okrivljenog Z.V. tokom jutarnjih časova 03. maja 1999 godine, kada je napustio hangar poljoprivredne zadruge u kojem je proveo noć. Žena koja je radila u sudu prepoznala je Z.V. i rekla svedoku.
198. Z.V. ga je udario drvenom palicom crne boje izvan TV sale i drugi ljudi su to mogli da vide sa prozora TV sale. Svedok je prepoznao TV salu na **fotografiji 14 dokaza 5**.
199. Kao rezultat premlaćivanja, njegov zglob na ruci je bio polomljen. On je takođe bio dva puta udaren po glavi, jer nije držao ruke mirno. On nije dobio nikakvu lekarsku pomoć. Premlaćivanje se dešavalo sa druge strane vrata, na stepeništu.
200. Svedok je dodao da je on bio pretučen zajedno sa drugim ljudima iz sela Bare, tačnije sa IF , SO , AO , D F i Ja.F. . Z.V. se bavio regionima, ne imenima. On bi rekao, na primer, „ko je iz sela Shala neka istupi“.
201. Okrivljeni je nosio uniformu, sivo-plave boje. To je bila maskirna uniforma i njegova traka je bila plava. To je bila policijska uniforma.
202. Svedok je bio pretučen od strane okrivljenog u 3 ili 4 navrata; jednom kada se svedok vratio sa ručka iz kantine. On je takođe dodao da zatvorenici, koji su bili u paviljonima u kojima su „regularni“ čuvari bili nadležni, nisu bili izloženi nikakvom mučenju.
203. Svedok **AO**³⁸ bio je odveden u poljoprivrednu zadrugu u Vučitru. Muškarci su bili razdvojeni od žena i dovedeni u zatvor Smrekovnica/Smerkovnicë 03. maja 1999 godine.

³⁷ BF , zapisnik sa saslušanja od 16. oktobra 2017 godine, strane 35 do 66.

204. On je bio ispitan 05. maja 1999 godine. Tokom ispitivanja on je bio pretučen drvenom palicom. Nakon ispitivanja on je odveden u bioskopsku salu u zatvoru, TV salu, gde je boravilo najmanje 300 drugih muškaraca. U početku se tu nije nalazilo ništa, a neposredno kasnije je doneto veliko bure sa vodom. Nakon nekog vremena voda je postajala zagađena, nakon čega su ljudi počeli da imaju proliv. Tu je takođe bilo vaški i buva. Svedok je ostao u TV Sali do 23. maja 1999 godine.
205. Najozloglašeniji među policijskim čuvarima bio je Z. , jer bi on, kada je bio u smeni, ceo dan tukao ljude drškom od metle. On je nosio plavu uniformu.
206. Svedokov rođak, Re.O. , bio je pozvan napolje i teško pretučen od strane Z. . Svedok je to mogao da vidi kroz otvoren prozor. Njegov rođak imao je povrede po rukama.
207. Z. je rekao: ko god da je iz Bara, (13 ili 14 muškaraca) neka izađe, među njima su to bili Re.O. , SO , Ze.F. , F.F. , DF , IF i Be. F .
208. On ih je postrojio i oni su morali da zavrnu rukave i on je počeo da udara svakog od njih veoma teško, on je svakog od njih udario 70-80 puta drškom od metle po rukama. Svedok je bio poslednja osoba iz sela Bare koji je bio pretučen, on je bio udaren 76 puta drškom od metle. Kad god svedok nije mogao da drži svoje ruke ispruženim, bio je udaren po glavi i ramenima. Kada je svedok zajaukao „ufff“, Z. mu je rekao; „ufff, a šta je sa mojim stricom?“
209. Dva puta dnevno im je bilo dozvoljeno da obeduju u kantini. Kada je Z. bio u smeni oni su morali da trče do kantine i oni bi bili pretučeni, udarani i ošamareni od strane kolone policajaca. Da bi završili obrok, Z. bi rekao „imate 2 minuta da završite sa jelom“. Više od polovine ljudi nije uspelo da završi obrok, a neki su čak bili prisiljeni da se vrate, a da ništa nisu pojeli.
210. Dana 23. maja 1999 godine svi muškarci su bili ukrcani u autobuse i odvedeni do granice sa Albanijom, gde su od njih bile oduzete sve lične isprave, pre prelaska granice.
211. Svedok IF³⁹ proveo je noć u poljoprivrednoj zadruzi u Vučitrnu 02. maja 1999 godine.
212. Narednog dana muškarci su bili razdvojeni od žena i dovedeni u zatvor Smrekovnica/Smerkovnicë. On je ostao u TV sali sa 460 muškaraca. On nije dobio hranu četiri dana. Tu je bilo veoma prljavo i ljudi su bili pokriveni vaškama. On je ostao u zatvoru do 25 ili 26. maja 1999 godine, a nakon toga je odveden autobusom do granice sa Albanijom.

³⁸ AO , zapisnik sa saslušanja od 04 decembra 2017 godine, strane 3 do 21.

³⁹ IF , zapisnik sa saslušanja od 04. decembra 2017 godine, strane 22 do 36.

213. U jednom trenutku naređeno je da svi muškarci iz sela Bare izađu napolje, to je bila grupa od 13-14 muškaraca. Svedok je bio prvi koji je izašao. Napolju je sedelo pet uniformisanih policajaca. Policajac koji ga je udario sa metlom od drške bio je veoma visoka osoba i fizički jaka. Policajac je rekao svedoku: „ko je silovao Srpkinje, ko mi je ubio strica, da li si ti iz OVK?“. Svedoku je bilo naređeno da raširi ruke i on je bio udaren drškom od metle 30 do 50 puta, a kada nije mogao da drži ruke raširenim, bio je udaren po ramenu.
214. Kada se vratio unutra, drugi ljudi su mu rekli da je policajac koji ga je pretukao bio Z. , oni su ga znali jer su oni bili iz Vučitrna, a Z. je radio u sudu u Vučitrnju.
215. Ostali ljudi iz sela Bare su takođe bili pretučeni, oni su se vratili unutra sa otečenim šakama, a takođe su imali povrede po leđima. Svedok se seća da su među njima bili DF , AO , SO i BF .
216. Najteže zlostavljanje bilo je kada su oni otišli da jedu u kantini, gde su imali samo 2 minuta da završe obrok. Kada su počeli sa služenjem supe u kantini, pritvorenici nisu mogli da pojedu supu jer je bilo potrebno više vremena da se ohladi. Oni bi samo uzeli hleb i otišli.
217. Svedok **DF**⁴⁰ stigao je 02. maja 1999 godine u poljoprivrednu zadrugu u Vučitrnju, gde je proveo noć. Narednog jutra muškarci su bili razdvojeni od žena i dovedeni u zatvor Smrekovnica/Smerkovicë. On je tu bio odveden u bioskopsku salu, TV salu, i tu je ostao 21 dan. Tu je bio samo jedan toalet za veliki broj muškaraca. Nakon nekoliko dana doneto je veliko bure sa vodom, a kada su oni počeli da piju tu vodu, svi su se razboleli. Pošto nisu svi muškarci bili sposobni da koriste toalet u isto vreme, oni su se olakšavali u sali.
218. Njih nisu čuvali regularni zatvorski čuvari, već pripadnici paravojskih snaga, jedna od njih je bio Z.V. . On je pretukao i teško zlostavljao svedokovog rođaka Re.O , i kada ga je puštao, rekao mu je: „ko god je iz Bara, kaži im da izađu napolje, nemoj da me teraš da uđem i da ih izvedem jednog po jednog, biće gore po tebe“. Tako da su oni izašli, oko 20 ljudi, i njima je bilo naređeno da skinu jakne. Među njima su bili BF , svedokov stric Ja.F , svedokov rođak IF i A O .
219. Z.V. je počeo da ih maltretira sa drškom od metle, svi oni su dobili 60-70 udaraca po rukama. To se dogodilo napolju, ispred zgrade, u dnu stepenica. Plavokosa osoba, koja je bila nešto niža, pomogla je Z.V. u tokom premlaćivanja, gada je Z.V. bio umoran, on je zatražio od druge osobe da nastavi. U zatvoru nije postojala lekarska pomoć.
220. Kada su odlazili da jedu, Z.V. bi ušao unutra i udario palicom po stolu, onda bi izbrojao 3,2 1, ustajte, gotovi ste. Oni skoro da nisu mogli ništa da pojedu, tako da su uzeli malo hleba i stavili u džepove. Kada bi trebali da se vrate, policija je formirala

⁴⁰ DF , zapisnik sa saslušanja od 29. novembra 2017 godine, strane 2 do 24

dve linije, da bi mogli da udare nekoga metlom od drške, ili da ih šutnu, u zavisnosti od toga kako su oni bili udarani.

221. Svedok se takođe seća kako je okrivljeni donosio alkoholna pića dok je bio napolju i dok je pekao meso na roštilju, i puštao nacionalističke pesme.
222. Na kraju je svedok dodao da je razlog zbog kojeg je okrivljeni naredio muškarcima iz sela Bare da izađu napolje bio taj da je okrivljeni navodio da je neko iz njegove porodice bio ubijen u regionu sela Melenice ili sela Šalja.
223. Svedok **SO**⁴¹ je izjavio da je 02. maja 1999 godine on bio isteran iz sela u kojem je živeo i odveden u zatvor Smrekovnica. On je bio poslat u veliku dvoranu (on nije znao da li je to bila TV sala) u kojoj je bilo oko 200-300 ljudi. Nije bilo mesta za spavanje, samo pod od cementa, i nije bilo ćebadi. On je ostao u zatvoru do 23. maja 1999 godine.
224. “ Z. ” je bio jedan od policajaca koji su ih čuvali i pretukli ih tokom jedne noći. Svi muškarci iz Bara bili su pozvani da izađu napolje. Z. je bio visok i dobro građen.
225. Svedoku je naredeno da ispruži ruke i on je bio udaren po dlanovima, nečim napravljenim od drveta, poput drške od metle, otprilike 1m duge. Kada on nije ispružio ruke kako je Z. tražio, bio bi udaren po glavi, i to se dogodilo dav puta. Svedok se ne seća koliko udaraca je dobio.
226. Mnogi muškarci iz sela Bare bili su pretučeni, među njima IF , Zej. F. , AO , DF . Svedok nije ranije poznao Z. , drugi zatvorenici su mu rekli ime „Z. ”.
227. Drugom prilikom Z. se krio iza drveta i udario ga po leđima dok je svedok odlazio na večeru. Svedok pominje da su oni uvek bili naterani da trče dok su išli ka kantini. Mnogo puta kada su oni rekli da je Z. bio u smeni, svedok nije odlazio da jede jer nije mogao da trči, i bilo je bolje da uopšte ne jede nego da bude pretučen. U noći kada ga je Z. udario, okrivljeni je došao u kantinu gde je svedok večerao i rekao „imate 2 ili 3 minuta da jedete“. Svedok nije mogao ništa da pojede, već je samo uzeo malo hleba sa sobom i ostavio supu.
228. Dan 23. maja 1999 godine oni su bili ukrcani u autobus i odvedeni do albanske granice.
229. Svedok **SR**⁴² se takođe seća batina dobijenih od strane okrivljenog Z.V. .

⁴¹ SO , zapisnik sa saslušanja od 07. decembra 2017 godine, strane 24 do 41.

⁴² SR , zapisnik sa saslušanja od 06. decembra 2017 godine, strane 5 do 24.

230. On je izjavio da je prilikom ulaska u zatvor Smrekovnica sve bilo oduzeto od njega: 16.500 nemačkih maraka i iznosu u dinarima u protiv-vrednosti od 800 DEM i njegov ručni sat. Tri dana on nije dobio nikakvu vodu niti hranu.
231. Tokom jednog od narednih dana, kada je zatvorenima bilo dozvoljeno da obeduju u kafeteriji, Z.V. je izveo svedoka napolje i rekao mu da ispruži ruke. Z.V. ga je udario palicom po rukama, glavi i nogama. Nakon toga je svedok bio pozvan na saslušanje i udaren po potiljku.
232. Svedok je svedočio kako je okrivljeni pretukao nekoliko zatvorenika, među njima seljane iz sela Bare.
233. Pored toga, svedok je povezo dogadjaje prebijanja braće BM i SM . Svedok je bio očevidac događaja i izjavio je da je Z.V. sudelovao u njihovom premlaćivanju.
234. Z.V. je takođe pretukao S.G. i naterao je oca i sina da tuku jedan drugog, tačnije MM (otac) i FM (sin).
235. Svedok je dalje dodao da je okrivljeni puštao nacionalnu srpsku muziku i nosio plavu policijsku uniformu, sa oznakom „milicija“. On je bio toliko visok da je izgledalo da su pantalone koje je nosio na sebi bile male.
236. Svedok R.A.⁴³ svedočio je da je bio u zatvoru Smrekovnica 29 dana od svog dolaska 02. maja.
237. Z.V. ga je udario 150 puta metlom od drške i uzeo od njega 2.000 DEM. Svedok je takođe video kroz prozor kako je Z.V. pretukao trojicu drugih ljudi.
238. Oni su imali dva minuta da jedu u kafeteriji u zatvoru. On je nosio crnu policijsku uniformu.

Analiza

- **Prepoznavanje Z.V.**

239. Nekoliko svedoka je svedočilo pred Pretresnim većem o njihovom poznavanju okrivljenog, čime su potkrepili činjenicu da su oni mogli da ga prepoznaju u zatvoru Smrekovnica.
240. Moraju se razlikovati dve grupe. Grupa svedoka koja vodi poreklo iz Vučitrna, koja je imala ranija saznanja o Z.V. , i grupa svedoka iz sela Bare, koja nije

⁴³ R.A. , zapisnik sa saslušanja od 06. decembra 2017 godine, strane 25 do 45.

poznavala okrivljenog ali kojoj je njegovo ime bilo saopšteno od strane svedoka iz Vučitrna.

Svedoci iz Vučitrna

241. Svedoci su prijavili kako je Z.V. radio u opštinskom sudu u Vučitrnu i oni su ga takođe poznavali iz drugih situacija.
242. Svedok **SK** je izjavio da je, u stvari, on prvi put video Z.V. dok je radio u opštinskom sudu. Naknadno se setio da ga je Z.V. izveo iz autobusa i naredio mu da beži. Pored toga, svedok je video Z.V. oko grada Vučitrna, a 1999 godine on ga je uvek viđao u uniformi.
243. Svedok **S.G.** je potvrdio da je Z.V. radio u sudu, u kancelariji broj 6, i dodao je da se sreo s njim mnogo puta u Vučitrnu.
244. Svedok **Sa.G.** je poznavao Z. . Pre prelaska u sud, Z. se bavio građevinskim radovima u kompaniji "Kosova Vushtrri". Svedokov brat je takođe tu radio. Svedok ga je takođe video u sudu.
245. Svedok **MU** je takođe izjavio da je znao da je Z.V. radio u sudu, kancelarija broj 6, i da ga je on tu video tri ili četiri puta radi overe dokumenata.
246. Svedok **BM** je takođe potvrdio da je okrivljeni radio u sudu, iako ga je on znao samo po imenu Z. . Svedok je izjavio da je, kada je imao saobraćajne kazne izdate protiv njega, on odlazio u Z. kancelariju u sudu, pošto je on bio taj koji je imao relevantnu dokumentaciju.
247. Svedok **FP** je takođe naveo da je on znao okrivljenog iz viđenja i da je on radio u sudu, gde ga je on viđao kako ulazi i izlazi iz suda, kao i da je ponekad pušio cigaretu ispred suda. Svedok je dodao da je Z.V. igrao košarku sa mladima u blizini škole.
248. Svedok **GH** rekao je Pretresnom veću da je poznavao okrivljenog samo po imenu Z. i da je on često dolazio na benzinsku pumpu gde je svedok radio i da ga je nekoliko puta video u Vučitrnu pre rata. On je onda dodao da je okrivljeni uvek bio obučen u civilnu odeću.
249. Svedok **SB** je izjavio da on poznaje okrivljenog po imenu " Z. " i da je on radio u sudu. On bi ga sretao u sudu kada je morao da odnese dokument u vezi sa slučajem u sud.
250. Svedok **SR** je poznavao Z.V. sa pijace u Vučitrnu i zbog toga što mu je bila potrebna radna dozvola, koja je morala da bude overena u sudu u Vučitrnu u kancelariji 6, gde je radio Z. . Svedok zna da je Z.V. živeo u ulici „D.e K. ”.

251. Svedok **R.A.** je izjavio da je on dva puta video okrivljenog u sudu u Vučitrnu.

252. Pored toga, činjenica da je Z.V. radio u Sudu u Vučitrnu je činjenica dokazana od strane samog okrivljenog koji je potvrdio da je radio u sudu⁴⁴.

Svedoci iz sela Bare

253. Svedok **AO** je izjavio da su svi u TV Sali poznavali okrivljenog i da su ga zvali Z. . On je nosio plavu policijsku uniformu; bio je visok 180, 185 cm do 2 metra, tamne kose, i mršaviji. Imao je oko 30, 35 godina.

254. Nakon što je bio pretučen i vraćen u zgradu zatvora, svedoku **IF** je od strane drugih ljudi rečeno da se policajac koji ga je pretukao zove Z. i da ga oni poznaju jer su oni iz Vučitrna i da je Z. radio u Sudu u Vučitrnu.

255. Svedok **BF** je svedočio da je on prvi put čuo ime okrivljenog Z. V. u jutarnjim časovima 03. maja 1999 godine, kada je napustio hangar poljoprivredne zadruge gde je proveo noć. Žena koja je radila u sudu prepoznala je Z. V. i rekla svedoku.

256. Svedok **DF** je izjavio da on nije poznavao Z.V. pre tih događaja, ali je čuo njegovo ime od drugih zatvorenika koji su ga poznavali. On ga je opisao kao visokog momka, visine 1,90 do 2 metra, tamne kose, starosti 27-29 godina.

257. Svedok **SO** je takođe rekao da on nije poznavao Z. ranije, ali drugi zatvorenici su mu rekli ime „Z. ”.

258. Svedoci **BF** i **DF** su pored toga, prepoznali okrivljenog tokom fotografskog prepoznavanja.

Zaključak

259. Prepoznavanje počinioca izvršeno od strane svedoka zasnovano je na snažnim osnovama i takođe uzimanjem u obzir gore iznete nesporne činjenice, iz tog razloga je to od strane pretresnog veća shvaćeno kao pouzdano i ubedljivo.

• ***Premlaćivanja i mere zastrašivanja počinjene protiv žrtava od strane okrivljenog***

260. Na osnovu gore iznetih dokaza, pretresno veće je ustanovilo da je okrivljeni izvršio teško premlaćivanje i dela fizičkog maltretiranja protiv sledećih lica: BF , S.G. , Sa.G. , MU , FP , BM , SM ,

⁴⁴ Vidi gore 25.

SH , AO , IF , DF i SO , SR i R.A. .

261. Pored toga, okrivljeni je naneo tešku mentalnu patnju kroz podstrekivanje terora nad svim gore navedenim žrtvama, kao i nad SK , GH i SB .
262. Svedoci se sećaju događaja bilo kao direktne žrtve ili kao očevici. Oni su bili dosledni, precizni, i potkrepili su jedni druge kada su u pitanju najvažniji događaji u vezi sa njihovim pritvorom, premlaćivanje izvršeno od strane okrivljenog kao i klima zastrašivanja i terora kojoj su oni bili izloženi ne samo u kantini već uopšte tokom njihovog pritvora.
263. Svedoci su čak potkrepili jedni druge kada je reč o načinima premlaćivanja primenjenim od strane okrivljenog (ako bi sklonili ruke, on bi ih onda udario po glavama ili ramenima) a takođe u vezi sa karakterističnim detaljima premlaćivanja, tačnije sa činjenicom da je okrivljeni puštao nacionalističke pesme prilikom izvršavanja dela i zajedno sa drugim čuvarima on je pio alkohol i pekao meso na roštilju. Svi ti detalji bili su dosledno izneti od strane većine svedoka.
264. Opis lokacije na kojoj su se događaji odvijali takođe potkrepljuje do ubedljivog nivoa. Svi svedoci su govorili o njihovom boravku u TV sali i takva TV sala je jasno bila navedena i označena od strane nekoliko svedoka na **dokaznim predmetima 5 i 6**.
265. Svi svedoci su onda svedočili o tome kako su se premlaćivanja odvijala izvan ove TV sale, blizu stepeništa na ulazu u salu, i oni su mogli da vide takva premlaćivanja kroz prozor TV sale.
266. Pretresno veće takođe smatra izjave svedoka pravičnim u njihovim pričama i bez ikakve namere ili motiva da lažno inkriminišu. U stvari, nekoliko svedoka je izjavilo da su oni bili pretučeni od strane okrivljenog samo jednom.
267. I zaista, pretresno veće je utvrdilo izvesne nedoslednosti i određena preterivanja u nekim iskazima, tačnije nedoslednosti u izjavama braće M u vezi sa njihovom tučom, i preterivanja izneta od strane svedoka R.A. u njegovom prisećanju dobijenih batina.
268. Međutim, pretresno veće je na početku smatralo te nedoslednosti kao ne toliko osnovne da bi se dovela u sumnju krivica okrivljenog. U stvari, SM je svedočio o prisustvu visokog policajca u grupi policajaca koja ga je prisilila da se tuče sa svojim bratom. Osim toga, izjava BM bila je potkrepljena od strane drugih očevidaca, kao što su DF i SR .
269. Stoga je pretresno veće, osim što nije smatrala te nedoslednosti erodirajućim po inkriminisanje okrivljenog po tom pitanju, iste označila kao deo neizbežnih nedoslednosti koje su proizišle zbog prolaska vremena.

270. Kada je reč o mogućem preuveličavanju događaja u izjavi svedoka R. A. , takođe je u ovom slučaju pretresno veće smatralo da elementi prenaglašavanja opisani u izjavi svedoka ne diskredituju inkriminisanje okrivljenog ni na koji način i oni mogu biti povezani sa očiglednim emotivnim statusom koji još uvek postoji kod svedoka. u stvari, izuzev tih očiglednih preterivanja, svedokova izjava potkrepljuje i takođe je potkrepljena izjavama drugih svedoka.

• **Zaključak o Tački III**

271. Stoga je pretresno veće našlo da je dokazano da je okrivljeni Z.V. strukturalno pretukao sledeća lica – BF , S.G. , Sa.G. , M U , FP , BM , SM , SH , AO , I F , DF i SO , SR i R.A. , i izložio sve njih, kao i SK , SB i GH merama straha, zastrašivanja i terora.

272. U isto vreme nisu se pojavili nikakvi elementi tokom suđenja koji bi ukazivali na nivo umešanosti, ukoliko je postojala, okrivljenog u aktivnostima koje su dovele do pritvaranja žrtava u zatvoru Smrekovnica/Smerkovnicë.

273. Stoga pretresno veće nije moglo da dokaže da je okrivljeni Z.V. sudelovao u nezakonitom pritvaranju velikog broja etničkog Albanskog stanovništva u zatvoru Smrekovnica/Smerkovnicë.

F. PRAVNA KVALIFIKACIJA

274. Pretresno veće moralo je da proceni da li su dokazane činjenice ekvivalentne „Ratnom zločinu protiv civilnog stanovništva” počinjenom u saizvršilaštvu, kažnjivim članom 142 tumačenim zajedno sa članom 22 KZSFRJ, trenutno kažnjivim članovima 152, 153 i 31 KZK.

- Elementi ratnih zločina

275. Da bi ratni zločin bio počinjen, sledeći elementi moraju biti dokazani:

(a) postojanje oružanog sukoba

(b) takozvani neksus

(c) status žrtava, između ostalih zaštićenih osoba

(d) postojeće odredbe međunarodnog humanitarnog prava i težina ili ozbiljnost kršenja

(e) individualna krivična odgovornost

- **Postojanje ne-međunarodnog oružanog sukoba**

276. U vezi sa postojanjem oružanog sukoba u gore navedenom periodu, sud formalno prima na znanje nalaze Pretresnih veća MKSJ, kao prihvaćenu i priznatu sudsku praksu, kao i sudsku praksu domaćih sudova.

277. Test za ustanovljavanje postojanja oružanog sukoba određen je od strane Žalbenog veća u Odluci o jurisdikciji u slučaju *Tadić*:

“Oružani sukob postoji kad god postoji pribegavanje oružanoj sili između država ili dugotrajno naoružano nasilje između organa vlasti i organizovanih naoružanih grupa ili između takvih grupa unutar države. Međunarodno humanitarno pravo se primenjuje od otpočinjanja takvih oružanih sukoba i nastavlja se nakon prestanka neprijateljstava do postizanja sveobuhvatnog mira; ili u slučaju unutrašnjih sukoba, do postizanja miroljubivog poravnjanja. Do tog momenta međunarodno humanitarno pravo nastavlja da se primenjuje na celokupnoj teritoriji zaraćenih država ili, u slučaju unutrašnjih sukoba, celokupnoj teritoriji pod kontrolom strane u sukobu, bez obzira na to da li se na toj teritoriji odvijaju borbe ili ne⁴⁵.

278. Stoga mora biti utvrđeno da li je (i) oružano nasilje dugotrajno, (ii) njegov intenzitet i (iii) da li su strane u sukobu bile organizovane.

279. U slučaju *Limaj*⁴⁶, Pretresno veće MKSJ je na početku navelo sledeće:

*“Srpske snage angažovane na Kosovu 1998 godine uključivale su značajne snage Vojske Jugoslavije („VJ”) i Ministarstva Unutrašnjih Poslova Srbije („MUP”), 321 tj. policiju, i stoga su one činile „organe vlasti” u značenju testa u slučaju *Tadić*”*

280. Prelazeći na analiziranje organizacione strukture OVK i prilikom detaljnog opisivanja razvoja OVK i formiranja jedinica OVK, Veće je procenilo da je postojao Generalštab OVK koji bi definisao i odredio različite operativne zone i da je:

“..od kraja maja do kraja avgusta 1998 godine OVK je teritoriju Kosova podelila u sedam zona: Drenica, Dukađin, Paštrik, Sedlare, Lap, Nerodimlje, i Karadak. Svaka zona imala je komandanta i obuhvatala je teritoriju nekoliko opština. Stepen organizacije i razvoja svake zone bio je promenljiv i u razvoju tako da sve zone nisu imale isti stepen organizacije i razvoja; u ovom pogledu vrlo bitno bilo je to da li je OVK u nekoj zoni bila prisutna pre aprila 1998. i u kojoj meri.”⁴⁷.

⁴⁵ *Tužilac protiv Duška Tadića* tzv. “Dule”, Odluka po interlokutornoj žalbi na nadležnost suda, 02. oktobar 1995 godine, stav 70.

⁴⁶ *Tužilac protiv Fatmira Limaja i ostalih*, slučaj br. IT-03-66-T, od 30. novembra 2005 godine, stav 93.

⁴⁷ *Isto*, stav 95.

281. Nakon toga je veće ustanovilo rast formalnosti i efikasnosti organizacione strukture OVK do sredine maja 1998 godine, i rad Generalštaba na tome da OVK postane disciplinovana i koordinirana vojna snaga⁴⁸.
282. Pored toga, veće je takođe procenilo kako je do jula 1998 godine OVK bila prihvaćena od strane međunarodnih predstavnika, i unutar Kosova, kao ključna strana uključena u političke pregovore za rešavanje krize na Kosovu:
- „Ovo pokazuje i potvrđuje činjenicu da je OVK u to vreme već dostigla izvestan nivo organizacione stabilnosti i efikasnosti“⁴⁹”.*
283. Vraćajući se na intenzitet sukoba, veće je bilo zadovoljno da je, zbog intenziteta sukoba i sposobnosti OVK da se uključi u takve sukobe:
- “Pre kraja maja 1998 godine postojao je oružani sukob na Kosovu između Srpskih snaga i OVK”⁵⁰.*
284. Pretresno Veće u slučaju Haradinaj⁵¹ je dalje potkrepilo i ustanovilo da je oružani sukob postojan na Kosovu **od i uključujući 22. april 1998 godine, i nadalje.**
285. Oružani sukob okončan je **20. juna 1999 godine**⁵², kada je Generalni Sekretar NATO zvanično okončao kampanju vazdušnih napada.
286. Odlukom Vrhovnog suda od 21. jula 2005 godine u slučaju *Latif Gashi i ostali* takođe je utvrđeno da je u periodu između avgusta 1998 godine i sredine juna 1999 godine organizaciona struktura OVK zadovoljavala potrebe Zajedničkog Člana 3 Ženevskih Konvencija i Dopunskog Protokola II.⁵³
287. Pretresno veće je ustanovilo da je vremenski rok tokom kojeg su civili bili izloženi nečovečnom tretmanu od strane optuženog Z.V. trajao između 03. maja 1999 godine i početka juna 1999 godine. Stoga su se ti događaji desili tokom postojanja unutrašnjeg oružanog sukoba na Kosovu.

- *Nexus*

288. Pretresno veće pratilo je koncept iskorišćen od strane MKSJ u vezi sa neophodnošću nekusa između aktivnosti optuženog i oružanog sukoba, da bi klasifikovala krivično delo počinjeno tokom oružanog sukoba kao ratni zločin.

⁴⁸ Isto, stav 117.

⁴⁹ Isto, stav 129.

⁵⁰ Isto, stav 171.

⁵¹ *Tužilac protiv Ramuša Haradinaja i ostalih*, slučaj br. IT-04-84-T, od 03. aprila 2008 godine, stav 100.

⁵² Vidi Presudu Vrhovnog suda u slučaju *Lekaj*, kao i Uredbu UNMIK-a 2006/50.

⁵³ Odluka Vrhovnog suda u slučaju *Latif Gashi i ostali*, 21. jul 2005 godine, strana 10, verzija na Engleskom jeziku.

289. U slučaju Tadić, Žalbeno veće MKSJ iznelo je mišljenje da:

“Mora postojati očigledna veza između krivičnog dela i oružanog sukoba...dovoljno je da su navodni zločini bili blisko povezani sa neprijateljstvima koja su se dešavala u drugim delovima teritorija kontrolisanih od strane strana u sukobu.”⁵⁴

290. Detaljnije objašnjenje o ovom pitanju izneto je od strane Žalbenog veća MKSJ u slučaju *Kunarac*:

„Ono po čemu se u krajnjoj konsekvenci ratni zločin razlikuje od običnog krivičnog dela koje podleže nacionalnom zakonodavstvu jeste da je ratni zločin oblikovan ili da zavisi od okruženja – oružanog sukoba u kojem je počinjen. On nije nužno bio planiran ili plod neke politike. Oružani sukob nije morao biti uzrok izvršenja krivičnog dela, već je postojanje ratnog sukoba u znatnoj meri uticalo na sposobnost počinioca da počinii zločin, njegovu odluku da ga počinii način izvršenja zločina ili cilj zbog kojeg je počinjen. Stoga, ako može biti utvrđeno, kao u ovom slučaju, da je počinilac delovao u službi oružanog sukoba, to bi bilo dovoljno da bi se utvrdilo da su njegova dela bila usko povezana sa oružanim sukobom [. . .]”⁵⁵;

291. Pretresno veće je procenilo da su aktivnosti sprovedene od strane optuženog u zatvoru Smrekovnica/Smerkovnicë protiv Albanskih civilnih žrtava bile nedvosmisleno povezane sa situacijom nastalom tekućim oružanim sukobom.

292. Razdvajanje stotina muškaraca vojnog uzrasta od žena, dece i starih, koje se dogodilo u poljoprivrednoj zadruzi 03. maja, i kasnije prebacivanje odabranih muškaraca u zatvor Smrekovnica/Smerkovnicë bio je deo vojne akcije sprovedene od strane Srpskih snaga protiv Albanskog civilnog stanovništva.

293. Okrivljeni, koji je normalno radio kao sudski činovnik u Sudu u Vučitrnu, bio je regrutovan kao pripadnik rezervnih snaga Srpske policije tokom perioda oružanog sukoba, a nakon toga je bio angažovan kao zatvorski čuvar u zatvoru Smrekovnica/Smerkovnicë tokom kritičnog perioda.

294. Tekući sukob je onemogućio bilo kakvu aktivnost zaštite i garancija od strane vlade, uključujući one koje su trebale da budu pružene od strane državnih organa za sprovođenje zakona, koje su, umesto toga, preuzele ulogu neprijatelja i progonitelja Albanskog civilnog stanovništva. Civili su bili lišeni bilo kakvog vida pravne zaštite od proizvoljnih i nasilnih dela.

295. Optuženi je delovao u sklopu tog okruženja, uživajući privremenu nekažnjavanje.

296. Stoga je Pretresno veće utvrdilo očiglednu vezu između aktivnosti izvršenih od strane okrivljenog i oružanog sukoba.

⁵⁴ Vidi *Supra* broj 45, stav 70.

⁵⁵ *Tužilac protiv D. Kunarac, R. Kovač i Z.V.*

, Žalbeno veće, Presuda od 12. juna 2002 godine, stavovi 58 i

59.

- *Status žrtava – zaštićenih osoba*

297. Da bi bile zaštićene Međunarodnim humanitarnim pravom, žrtve se moraju smatrati zaštićenim osobama. Zajednički član 3 Ženevskih konvencija definiše zaštićene osobe kao one koje nemaju nikakvu aktivnu ulogu u neprijateljstvima, uključujući pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i one koji se nalaze 'hors de combat' usled bolesti, rana, pritvora, ili bilo kog drugog uzroka.

298. Član 4 Dopunskog protokola II Ženevskim Konvencijama takođe proširuje zaštitu pod MHP na sve osobe koje ne uzimaju direktno učešće ili koje su prestale da učestvuju u neprijateljstvima.

299. Pretresno veće MKSJ u slučaju *Halilović* je ustanovilo da:|

“postoji specifična situacija u kojoj se žrtva nalazila u vreme izvršenja krivičnog dela koja mora biti uzeta u obzir prilikom određivanja njegove/njene zaštite na osnovu Zajedničkog člana.”⁵⁶

300. Počinilac je morao znati ili je trebao da zna status žrtava kao osoba koje nemaju aktivno učešće u neprijateljstvima.

301. I još jednom u slučaju *Galić*, Pretresno veće MKSJ je potkrepilo kako:

„Da bi se dokazala mens rea koju prihvata Dopunski protokol I, optužba mora pokazati da je počinilac bio svestan ili da je trebao biti svestan civilnog statusa napadnutih osoba. U slučaju sumnje u pogledu statusa neke osobe, ta osoba će se smatrati civilom. Međutim, u takvim slučajevima optužba mora pokazati da u datim okolnostima razumna osoba nije mogla smatrati da je pojedinac kojeg je napala borac”⁵⁷.

302. U ovom slučaju, sve žrtve su bile civili, i ne postoji nikakav pokazatelj da je bilo ko od svedoka ili oštećenih strana uzeo direktno (DP2 čl. 4) ili aktivno učešće (Čl. 3 zajednički) u neprijateljstvima.

303. Pretresno veće u slučaju *Tadić* je izjavilo da je:

“...aktivno učešće u neprijateljstvima je od strane delegata bilo definisano kao „ratni činovi koji bi, svojom prirodom ili svrhom, naneli štetu osoblju i opremi neprijateljskih oružanih snaga”⁵⁸.

304. Pretresno veće je dalje uzelo u obzir komentare MKCK, u kojima se navodi da:

⁵⁶ *Tužilac protiv Sefera Halilovića*, Presuda od 16. novembra 2005 godine, III.A.2.

⁵⁷ *Tužilac protiv Stanislava Galića*, Presuda od 05. decembra 2003 godine, stav 55.

⁵⁸ Vidi *Supra* broj 45, stav 616.

*„ograničavanje [koncepta direktnog sudelovanja u neprijateljstvima] na borbu i aktivne vojne operacije bilo bi isuviše suženo, dok bi širenje istog na celokupne ratne napore bilo isuviše široko.. [i dat]... u modernom ratovanju celokupno stanovništvo učestvuje u ratnim naporima do neke mere, premda indirektno..[ali]....**aktivno sudelovanje u neprijateljstvima implicira direktni uzročni odnos između aktivnosti u kojoj se sudeluje i štete nanete neprijatelju za vreme i na mestu na kojem se aktivnost odvija.**”⁵⁹.*

305. Svedoci su svedočili da oni nisu bili pripadnici OVK. Svedok Sh.G. je izjavio da je on ukazivao lekarsku pomoć civilima i pripadnicima OVK, i da je on, prema tome, formalno morao da bude pripadnik OVK. Međutim, on je delovao samo kao lekar opšte prakse. Prilikom ukazivanja lekarske pomoći, nosio je beli mantil.

306. Svedoci BM , DF , SR , SO , Sa. G. i BF su svi izjavili da su po dolasku u zatvoru u Smrekovnici, bili saslušani i optuženi da su bili pripadnici OVK, što su svi čvrsto negirali. Onda su svi bili primorani da potpišu, protiv svoje volje, izjavu da su oni teroristi. Stoga se objektivno može utvrditi iz modaliteta pritvora, da je bila poznata činjenica da su zatočenici bili civili, a ne pripadnici OVK, i da u relevantno vreme nisu aktivno učestvovali u neprijateljstvima.

307. Svedoci su potvrdili da su uvek nosili civilnu odeću i da nikada nisu nosili oružje, a to su izjavile i žrtve prilikom njihovog saslušanja, po dolasku u zatvoru Smrekovnica.

308. S.G. je dalje svedočio kako je optuženi rekao svedoku da zna da svedok nije pripadnik OVK, ali da je on pružio OVK „neku vrstu pomoći“.

309. Sudsko veće je moglo doneti zaključak na osnovu izvedenih dokaza da je optuženi bio svestan da su žrtve bile civili.

- ***Kršenje pravila međunarodnog prava koja su važila za vreme rata, oružanog konflikta ili okupacije- definicija zabranjenih dela- i težina/ozbiljnost povreda međunarodnog humanitarnog prava***

310. Kako bi postupanje činilo ratni zločin, mora se dokazati da povreda predstavlja kršenje pravila međunarodnog humanitarnog prava, koje je običajno po prirodi ili regulisano prema odredbama i zahtevima ugovora.

311. Prvo uređenje međunarodnog humanitarnog prava koje se posebno bavilo humanitarnom zaštitom u situacijama nemeđunarodnog oružanog sukoba, bio je član 3. koji je zajednički za četiri Ženevske konvencije, usvojene 12. avgusta 1949.godine:

⁵⁹ Komentar MKCK na Dopunski protokol I, stav 1679.

U slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba, a koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica, svaka od strana u sukobu biće dužna da primenjuje bar sledeće odredbe:

“....., zabranjeni su i zabranjuju se, u svako doba i na svakom mestu, prema gore navedenim licima sledeći postupci:

(a) povrede koje se nanose životu i telesnom integritetu, naročito sve vrste ubistva, osakaćenja, svireposti i mučenja;

(b) uzimanje talaca;

(c) povreda ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci;

*(d) izricanje i izvršavanje kazni bez prethodnog suđenja od strane redovno ustanovljenog suda i
propraćenog svim sudskim garantijama koje civilizovani narodi priznaju za neophodne.*

312. Štaviše, u cilju utvrđivanja zajedničkog člana 3. povreda mora biti „ozbiljna“ odnosno, mora predstavljati povredu pravila koje štiti važne vrednosti, i povreda mora uključiti teške posledice za žrtvu.

313. Pretresno veće MKSJ u predmetu *Kunarac*, takođe se poziva na činjenicu:

“U sudskoj praksi međunarodnog suda dobro je utvrđeno da je zajednički član 3. kako je utvrđeno u Ženevskim konvencijama, stekao status običajnog međunarodnog prava...a posebno, odredba ozbiljnih povreda je zaista delom smatrana kao deo običajnog međunarodnog prava, i teška povreda iste bi odmah ispunila četiri gore pomenute uslove;⁶⁰.

314. Katalog dela koja treba da budu zabranjena, dopunjen je članom 4. stav 2. Dopskog protokola II, koji je delimično ponovio tekst zajedničkog člana 3. Preporučeno je kažnjavanje sledećih dela:

“(a) nasilje nad životom, zdravljem i fizičkim ili mentalnim blagostanjem ljudi, naročito ubistvo i okrutno postupanje kao što su mučenje, sakaćenje ili bilo koji oblik telesne kazne;

(b) kolektivne kazne;

(c) uzimanje talaca;

(d) akti terorizma;

⁶⁰ Vidi *supra* broj 55, stav 68.

(e) *vređanje ljudskog dostojanstva, naročito ponižavajući i degradirajući postupak, silovanje, prinudna prostitucija i svaki oblik nedoličnog napada;*

(f) *ropstvo i trgovina robljem u svim oblicima;*

(g) *pljačka;*

(h) *pretnje izvršenjem bilo kog od gore pomenutih dela;*

315. Federativna Narodna Republika Jugoslavije je 15. septembra 1950. ratifikovala Ženevske konvencije iz avgusta 1949. godine, sa svojim zajedničkim članom 3. Dana 26. decembra 1978. Republika je ratifikovala II Dopunski protokol četiri Ženevskih konvencija, pod novim nazivom, odnosno kao Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija.⁶¹

316. Ugovorne odredbe bile su transkribovane na domaćem nivou u telu KZSFRJ.

317. Član 142. KZSFRJ glasi kako sledi:

“Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vreme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na civilno stanovništvo, naselje, pojedina civilna lica ili lica onesposobljena za borbu, koji je imao za posledicu smrt, tešku telesnu povredu ili teško narušavanje zdravlja ljudi; napad bez izbora cilja kojim se pogađa civilno stanovništvo; da se prema civilnom stanovništvu vrše ubistva, mučenja, nečovečna postupanja, biološki, medicinski ili drugi naučni eksperimenti, uzimanje tkiva ili organa radi transplantacije; nanošenje velikih patnji ili povreda telesnog integriteta ili zdravlja; raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarodnjavanje ili prevođenje u drugu veru, prisiljavanje na prostituciju ili silovanja; primenjivanje mera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, protivzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga protivzakonita zatvaranja, lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje; prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njenoj obaveštajnoj službi ili administraciji; prisiljavanje na prinudni rad, izgladnjavanje stanovništva, konfiskovanje imovine, pljačkanje imovine stanovništva, protivzakonito i samovoljno uništavanje ili prisvajanje u velikim razmerama imovine koja nije opravdano vojnim potrebama, uzimanje nezakonite i nesrazmerno velike kontribucije i rekvizicije, smanjenje vrednosti domaćeg novca ili protivzakonito izdavanje novca, ili ko izvrši neko od navedenih dela, kazniće se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.

318. Izmena i dopuna člana 142. KZSFRJ, koja je stupila na snagu 30. avgusta 1990. godine, proširila je obim kriminalizacije dela protiv civila. Pored brojnih zločina protiv civilnog stanovništva, kao razni zločin je kriminalizovan takođe i napad na pojedince ili lica koja nisu u stanju da se bore, a što je rezultiralo smrću, teškim telesnim povredama ili ozbiljnim narušavanjem zdravlja ljudi.⁶²

⁶¹ Međunarodni ugovori at 1083 (International contracts at 1083).

⁶² Službeni List SFRJ 38/90 (The official gazette of SFRY 38/90).

319. Pri tome, pored uobičajenog značaja odredbi prema zajedničkom članu 3, relevantne odredbe sporazuma ratifikovane su u vreme izvršenja krivičnih dela.

320. Sudska praksa MKSJ utvrdila je da je kršenje međunarodnog humanitarnog prava ozbiljno ako predstavlja;

“kršenje pravila koja štite važne vrednosti, a kršenje mora uključiti teške posledice za žrtvu”.⁶³

321. Iako specifično o elementima dela mučenja, pretresno veće MKSJ je u predmetu *Kvočka et al.*⁶⁴ izjavilo:

“Kod procenjivanja težine nanese povrede uzima se u obzir nanese šteta fizičkom ili duševnom zdravlju. Zlostavljanje koje čini mučenje ne mora nužno da uključuje fizičku povredu, jer je duševna povreda preovlađujući oblik mučenja. Naprimera, duševne patnje nanese osobi prisiljenoj da posmatra teško zlostavljanje nekog svog srodnika predstavljale bi onaj stepen težine koji se traži za krivično delo mučenja.”

322. Pretresno veće u predmetu *Delalić, Mučić et. al* (predmet kamp „Čelebići“), je detaljno elaboriralo o tome šta predstavlja „atmosfera terora“. Izjavilo je:

*“zatočenici u zatvoru-logoru Čelebići su stalno bili svedoci vršenja najtežeg fizičkog nasilja nad bespomoćnim žrtvama. Dokazi dalje pokazuju kako su zatočenici u uslovima pretrpanog prostora zatočenici morali bespomoćno da gledaju užasne povrede i patnje prouzrokovane ovim zlostavljanjem.”*⁶⁵

323. I ponovo:

*“.... zatočenici u zatvoru/logoru Čelebići bili su izloženi uslovima u kojima su živeli u stalnoj strepnji i strahu da će biti podvrgnuti fizičkom nasilju. Čestim surovim i nasilnim delima počinjenim u zatvoru/logoru, otežanim time što su stražari ta dela i pretnje činili nasumice, na zatočenike je vršen ogroman psihički pritisak koji se može precizno okarakterisati kao „atmosfera terora“.”*⁶⁶

324. Pretresno veće MKSJ je u predmetu *Vasiljević*, utvrdilo:

*“..kako bi se procenila težina nekog dela, nužno je razmotriti sve činjenične okolnosti. Neke od tih okolnosti mogu biti npr. karakter radnje ili propusta, kontekst u kojem su se oni dogodili, lične prilike žrtve uključujući starost, pol i zdravstveno stanje, kao i fizičke, psihičke i moralne posledice tog čina na žrtvu....Mada ne postoji uslov da delom nanese patnja mora da ima dugoročne posledice na žrtvu, činjenica da delo ima dugoročne posledice može da bude od važnosti prilikom utvrđivanja težine dela.”*⁶⁷

⁶³ Predmet *Kunarac*, supra br. 55, stav. 66.

⁶⁴ Tužilac protiv *Kvočka et al.*, presuda od 2. novembra 2001, stav. 149.

⁶⁵ Tužilac protiv *Delalića, Mucića et al.*, presuda od 16. novembra 1998. stav 1086.

⁶⁶ *Ibid*, stav. 1091.

⁶⁷ Tužilac protiv *Mitar Vasiljevića*, presuda od 29. novembra 2002, stav 235.

325. Konkretno o konstitutivnim elementima uznemiravanja ličnog dostojanstva, Pretresno veće MKSJ u predmetu *Kunarac*, pozivajući se na ono što je pretresno veće MKSJ izjavilo u predmetu *Aleksovski*, naime da:

“Povreda ličnog dostojanstva je čin motivisan prezirom prema dostojanstvu druge osobe. Stoga, takav čin mora biti krajnje ponižavajući i degradirajući za žrtvu. On ne mora nužno direktno ugroziti fizičku ili duševnu dobrobit žrtve. Dovoljno je da žrtvi nanese stvarnu i trajnu patnju koja potiče iz ponižavanja ili izvrgavanja ruglu“⁶⁸

326. međutim, potvrdilo je:

“Sve dok su poniženje ili degradacija stvarni i ozbiljni, Pretresno veće ne vidi razloga zašto bi morali biti i „trajni“. Po mišljenju Pretresnog veća, činjenica da se žrtva oporavila ili da se oporavlja od posledica takvog krivičnog dela, sama po sebi ne ukazuje na to da relevantno delo nije predstavljalo povredu ličnog dostojanstva. Ako su naneseni poniženje i patnja samo prolaznog karaktera, onda je očigledno teško prihvatiti pretpostavku da su takvo poniženje i patnja stvarni i ozbiljni. Međutim, ovim se ne sugerira da ikakav minimalni vremenski uslov vezan za posledice povrede ličnog dostojanstva zaista čini element krivičnog dela“⁶⁹.

327. *Mens rea* nečovečnog postupanja je ispunjeno u slučajevima kada je počinitelac, u vreme dela ili propusta, imao nameru da nanese tešku fizičku ili duševnu patnju, ili da počinu težak napad na ljudsko dostojanstvo žrtve, ili u slučajevima kada je znao da će njegovo delo ili propust verovatno izazvati tešku fizičku ili duševnu patnju, ili težak napad na ljudsko dostojanstvo, i nije mario za to⁷⁰.

328. Kao što je napred navedeno, pretresno veće je utvrdilo da je dokazano da je optuženi Z.V. strukturalno premlaćivao više zatočenika na veoma grub način tokom dužeg vremenskog perioda. Svedoci su govorili o surovosti premlaćivanja, o surovom modalitetu u kom su se premlaćivanja vršila (ako bi svedoci spuštali ruke, onda bi ih udarao po glavi i/ili ramenima), o broju dobijenih batina.

329. Žrtve su govorile kako su im reke bile otečene nakon premlaćivanja, i da su morali da omotaju ruke u čarapama natočene u vodi. Dva svedoka su se takođe prisećala kako su im ruke i zglobovi bili slomljeni i mnoge žrtve su potvrdile da još uvek pate od posledica tih premlaćivanja, iako, kako je naglašeno u gore navedenoj sudskoj praksi MKSJ, taj elemenat ne bi bio neophodan za elemenat ozbiljnosti/težine, već samo dodatno potkrepljuje okolnosti postupanja.

330. Osim fizičkog aspekta premlaćivanja, Pretresno veće je uzelo u obzir velike duševne patnje koje su žrtve pretrpele i način na koji ih je optuženi zastrašivao i terorisao.

⁶⁸ *Tužilac protiv Aleksovski*, predmet br. IT-95-14/1-T, presuda od 25. juna 1999, stav. 49.

⁶⁹ Vidi *supra* 55, stav 501.

⁷⁰ *Blagojević i Jokić*, presuda od 17. januara 2005, stav. 629-630.

Modaliteti u kojima je optuženi vršio premlaćivanja označavaju okrutnost i nanošenje duševne patnje.

331. Žrtve su premlaćivane ispred TV sale, gde su svi zatočeni mogli da vide radnje koje su se dešavale. Premlaćivanje je bilo pridruženo takvim ponašanjem, koje je imalo za cilj dalje psihičko uticanje na žrtve, dok su puštali nacionalističke pesme, pekli roštilj i pili piva, dok su žrtve bile zatočene pod izuzetno teškim uslovima.
332. Štaviše, iako je nekoliko svedoka izjavilo da su bili premlaćeni samo jednom, oni u to vreme nisu znali da li će se i kada će se premlaćivanje ponoviti. To u kombinaciji sa činjenicom da su skoro svi svedoci bili zatočeni u dužem vremenskom periodu, pojačalo je njihovu strepnju i strah o tome da li će se i kada će se premlaćivanje ponoviti.
333. Zapravo, svi svedoci su ispričali kako je optuženi bio najokrutniji od svih čuvara i kako je nivo terora nastavio i ponavljao se i tokom vremena obroka, do te mere da su neke žrtve radije preskakale svoje obroke, samo da se ne bi suočile sa optuženim. To važi i za one žrtve koje nisu bile predmet direktnog premlaćivanja, ali koje su ipak patile u toj sredini terora.
334. Na osnovu onoga što je Pretresno veće MKSJ utvrdilo u predmetu „logor Čelebići“, sudsko veće je ocenilo da su zločini optuženog bili posebno ozbiljni u smislu zaštićenih interesa koje je on povredio- naime telesnog i psihičkog integriteta žrtava, posledice koje su žrtve pretrpele (velike telesne i duševne patnje koje i dalje nose u sebi), *modus operandi* na koji je optuženi delovao, i razlozi iz kojih su ti zločini počinjeni, što nije bilo ništa drugo osim same etničke mržnje. Etnička mržnja koja je istaknuta i tokom gore navedenog *modus operandi*, pri čemu je optuženi puštao nacionalističke pesme, dok je vršio premlaćivanja i pozivao je žrtve na osnovu regiona pripadanja, i bio je posebno okrutan prema određenoj grupi ljudi (prema onima koji su bili iz sela Bare) jer je bilo navoda da je rođak optuženog bio ubijen u tom regionu.
335. Sudsko veće je, stoga, okarakterisao ta dela kao tešku povredu međunarodnog humanitarnog prava, na način da predstavljaju kršenje ličnog dostojanstva, krajnje ponižavajuće i degradirajuće postupanje, u obliku povrede telesnog integriteta ili zdravlja i nanošenje ogromne patnje.

- **Pojedinačna krivična odgovornost**

336. Prema članu 142. KZSFRJ, počinitelj mora da naredi ili počinji delo u pitanju.
337. Sudsko veće je ocenilo subjektivne elemente (takozvane *mens rea*) optuženog.
338. Shodno članu 11. KZSFRJ, krivično je odgovorno lice koje je uračunljivo i koje je proglašeno krivim za izvršenje krivičnog dela. Na osnovu iste odredbe, lice je krivo za izvršenje krivičnog dela, kada je krivično delo počinjeno sa umišljajem ili iz nehata.

339. Kao prvo, nema sumnje u činjenicu da je optuženi bio u potpunosti uračunljiv kada je počinio krivično delo. Ništa u spisu predmeta ne sugerise drugačije, niti je odbrana to osporila.
340. Kao drugo, krivično delo može biti počinjeno sa direktnim ili indirektnim umišljajem. Lice deluje sa direktnim umišljajem kada je svesno svojih dela i želi njihovo izvršenje. Lice deluje s eventualnim umišljajem kada je svesno da mogu nastati zabranjene posledice, kao rezultat svojih dela ili propusta, i prihvata njihovo pojavljivanje.
341. Sudsko veće je utvrdilo kako je optuženi s umišljajem počinio gore navedena dela. On je s umišljajem ciljao na žrtve i počinio je nad njima inkriminišuća napred utvrđena dela.
342. Štaviše, sudsko veće je takođe utvrdilo da je optuženi delovao u saizvršilaštvu.
343. Član 22. KZSFRJ glasi:
- “Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično delo, svako do njih kazniće se kaznom propisanom za to delo“.*
344. Sudsko veće je ocenilo kako je optuženi mogao da izvrši sve inkriminišuće radnje, zahvaljujući činjenici da su drugi čuvari bili sa svim ostalim zatočenicima, i nikada ga niko nije zaustavio. Naprotiv, kako su svedoci posvedočili, u nekoliko navrata, bio je u društvu drugih čuvara, dok je vršio svoje postupke.
345. Sudsko veće ističe da nije potrebno da svi saizvršiocu budu na suđenju ili čak identifikovani. Ovaj zaključak je u saglasnosti sa domaćom i međunarodnom sudskom praksom.
346. Vrhovni sud Kosova izjavljuje sledeće u predmetu *Latif Gashi et al.*, pri čemu je *procenio*:
- “Podrazumeva se da nedostatak informacija o drugim saizvršiocima ne može dovesti do toga da lice...neće biti krivično gonjeno i/ili osuđeno u skladu sa zakonom“⁷¹.*
347. Vrhovni sud Kosova sledi sličan pristup u predmetu *Bedri Krasniqi*.⁷²
348. Sudsko veće Specijalnog suda za Sierra Leone je takođe priznalo ***da je dovoljno priznati identitet počinilaca, pozivanjem na njihovu kategoriju ili grupu***⁷³.

⁷¹ Odluka Vrhovnog suda u predmetu *Latif Gashi et al.*, predmet Ap. – Kz. br. 89/2010, 26. januar 2011, str. 24, verzija na engleskom jeziku.

⁷² Odluka Vrhovnog suda u predmetu *Bedri Krasniqi*, predmet Ap.- Kz. No. 153/2008, 12. januar 2010, str. 21 - 22, verzija na engleskom jeziku.

349. Konačno, sudsko veće je razmotrilo radnje koje je optuženi izvršio kao pojedinačno krivično delo, prema članu 142. KZ SFRJ.

350. U tom smislu, Kosovski Apelacioni sud je utvrdio u predmetu protiv Z. Kolića:

“... iako krivična dela usmerena protiv ličnog integriteta po pravilu čine pojedinačna krivična dela, krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva i druga krivična dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava u ovom pogledu se razlikuju. Zbog prirode ovih krivičnih dela, oni će se uglavnom usmeriti protiv više žrtava. To je, između ostalog, jasno iz formulacije same krivične norme (član 142. KZ SFRJ, član 153. KZK). Krivično delo je nazvano Ratni zločin protiv civilnog stanovništva i kroz normu se koristi množina, npr. „civilno stanovništvo podvrgnuto ubistvima, mučenju, nečovečnom postupanju...uzimanje talaca, protivzakonitom hapšenju....”⁷⁴

351. Komentar člana 142. KZSFRJ predviđa:⁷⁵

"Inkriminišuće aktivnosti su alternativno stavljene u zakon, tako da se delo može počinuti izvršenjem svake od aktivnosti. Međutim, ako jedno lice izvrši više identičnih aktivnosti ili više različitih aktivnosti koje su po ovom članu inkriminišuće, to će biti samo jedno krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, jer u ovom slučaju proizlazi iz pravnog opisa krivičnog delo da je ovo jedinstveno krivično delo, bez obzira na broj izvršenih pojedinačnih aktivnosti. Prema presudi Vrhovnog suda Srbije Kz-2539/56, postoji jedno krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, uprkos tome što je počinitelj izvršio pojedina dela na različitim mestima, prema različitim osobama, u dužim vremenskim periodima i na drugačiji način."

352. Sudsko veće se slaže sa tumačenjem produženja zločina, jer su izvršena premlaćivanja, kao i zastrašujuće ponašanje optuženog prema žrtvama, izvršena istom prilikom, istom nameram i prema istom cilju, naime prema albanskim civilima koji su bili zatočeni u Smrekovnici.

Zaključak

353. U svetlu svega napred ocenjenog, sudsko veće je utvrdilo da dela koja je počinio optuženi Z.V. čine ratni zločin protiv civilnog stanovništva, kako je predviđeno i kažnjivo prema članovima 22. i 142. KZSFRJ, trenutno kažnjiva prema članovima 31, 152 i 153 KZK-a, u suprotnosti sa članom 3. koji je zajednički za četiri Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine, i članovima 4, 5 (1) i 13 Protokola II od 8. juna 1977. godine, dopunski protokol Ženevskih konvencija iz 1949. godine.

⁷³ Vidi *Tužilac protiv Fofana i Kondewa*, predmet br. SCSL-04-14-T, presuda od 02. avgusta 2007, stav 38.

⁷⁴ Presuda po žalbi od 25. septembra 2013, stav. 87.

⁷⁵ Ljubiša Lazarević, Komentar krivičnog zakona FRJ1995, 5. izdanje; Savremena Administracija; Belgrade.

G. ODMERAVANJE KAZNE

354. Prilikom izricanja krivične kazne, sud treba razmotriti opštu svrhu kazne, naime suzbijanje društveno opasnih aktivnosti, odvratajući druge od vršenja sličnih krivičnih dela, kao i posebnu svrhu, odnosno sprečavanje izvršioca od ponavljanja krivičnih dela.
355. Prema članu 34. KZK-a: „Svrha kazne je: 1) da spreči izvršioca od vršenja krivičnih dela u budućnosti i da ga rehabilituje; i 2) da odvraća druga lica od vršenja krivičnih dela“. Imajući to u vidu, sudsko veće odlučuje kako sledi:
356. Imajući u vidu stupanje na snagu novog Krivičnog zakonika Republike Kosovo, od 1. januara 2013. godine (KZK), i u svetlu principa imperativne primenjivosti *lex mitior*⁷⁶, sudsko veće je moralo *in concreto* da razmotri koji zakon bi bio povoljniji za optuženog, prilikom odmeravanja kazne.
357. Kao što je izjavio Evropski sud za ljudska prava (ESLJP), *lex mitior* je taj koji je povoljniji za optuženog, uzimajući u obzir njegove ili njene karakteristike, prirodu krivičnog dela i okolnosti u kojima je delo počinjeno⁷⁷. Stoga, *lex mitior* se mora naći *in concreto*⁷⁸.

Odmeravanje kazne prema KZSFRJ

358. KZSFRJ je bio primenjiv na dan izvršenja krivičnog dela i ostao je na snazi prema članu 1. stav 1.3. Uredbe UNMIK-a 1999/24 od 12. decembra 1999. godine.
359. Član 1. stav 1.1. Uredbe UNMIK-a br. 1999/24 o zakonu koji se primenjuje na Kosovu, koji je stupio je na snagu 12. decembra 1999. godine, predviđa:
- “Zakon koji se primenjuje na Kosovu je sledeći:*
(a) Uredbe koje objavljuje Specijalni predstavnik Generalnog sekretara zajedno sa dole navedenim dopunskim pravnim instrumentima; i
(b) Zakon koji je bio na snazi na Kosovu 22. marta 1989. godine.“
360. Ova uredba je izmenjena i dopunjena 27. oktobra 2000. godine, Uredbom UNMIK-a br. 2000/59, kojom je smrtna kazna ukinuta i zamenjena maksimalnom kaznom od 40 godina zatvora, prema stavovima (1.5) i (1.6).

⁷⁶ Vidi predmet *Scoppola protiv Italije* br.2, br. 10249/03, ESLJP.

⁷⁷ Vidi predmet *Scoppola protiv Italije* (br. 2), br. 10249/03, stav. 109, 17. septembar 2009; *Maktouf i Damjanović protiv Bosne i Hercegovine*, odvojena mišljenja, str. 43.

⁷⁸ Vidi napred, *Maktouf i Damjanović protiv Bosne i Hercegovine*, str. 44.

361. Krivično delo „Ratni zločin protiv civilnog stanovništva“ je kažnjivo prema članu 142. KZSFRJ i, u svetlu gore navedenog, bila bi izrečena minimalna kazna od pet godina zatvora i maksimalna kazna od četrdeset godina zatvora (umesto smrtne kazne).
362. Međutim, član 38. stav (2) KZSFRJ predviđa da su može izreći kaznu zatvora u trajanju od dvadeset godina za krivična dela koja ispunjavaju uslove za smrtnu kaznu (što je kasnije izmenjeno na četrdeset godina zatvora).
363. Što se tiče opšteg pravila kazne zatvora, član 38. stav (1) KZSFRJ propisuje da „kazna zatvora ne može biti kraća od 15 dana ili duža od 15 godina“.
364. U ovom slučaju, veće bi uzelo u obzir samo kategoriju kazne zatvora između 5. i 15. godina.
365. Važeći raspon odmeravanje kazne bi, stoga bio *od 5. do 15. godina zatvora.*

Odmeravanje kazne prema prethodnom Krivičnom zakonu Kosova (prethodni KZK)

366. Prethodni KZK je stupio na snagu 2004. godine. U vezi sa istim krivičnim delom, član 120. prethodnog KZK takođe predviđa kaznu u trajanju od najmanje 5 godina ili dugotrajnu kaznu zatvora.
367. Član 45. stav (1) prethodnog KZK propisuje da „kazna zatvora ne može biti kraća od 15 dana niti duža od 20. godina“
368. Veće bi, kako je napred istaknuto, uzelo u obzir samo kaznu zatvora.
369. Važeći raspon kazne bi, stoga bio *od 5. do 20. godina zatvora.*

Odmeravanje kazne prema Krivičnom zakonu Republike Kosova (KZK)

370. Krivični zakon Kosova stupio je na snagu 1. januara 2013. godine. U vezi sa istim krivičnim delom, član 152. KZK takođe predviđa kaznu u trajanju od najmanje pet godina ili dugotrajnu kaznu zatvora.
371. Član 45. stav (1) KZK propisuje „kazna zatvora ne može biti kraća od 30. dana niti duža od 25. godina“.
372. Veće bi, kako je gore navedeno, uzelo u obzir samo kaznu zatvora.
373. Važeći raspon kazne bi, stoga, *bio od 5. do 25. godina zatvora.*

Lex mitior

374. Sudsko veće smatra da bi najpovoljniji ishod za optuženog *in concreto* bio postignut primenjivanjem KZSFRJ.
375. Sud odmerava kaznu za krivično delo u okviru ograničenja predviđenih zakonom za takvo krivično delo, uzimajući u obzir svrhu kažnjavanja, sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, a posebno stepen krivične odgovornosti, motiv za izvršenje dela, intenzitet opasnosti ili povrede zaštićene vrednosti, ponašanje u prošlosti i lične okolnosti počinioca, njegovo ponašanje nakon izvršenja krivičnog dela i sve konkretne okolnosti u kojima je delo počinjeno. Kazna će biti srazmerna težini krivičnog dela i ponašanju i okolnostima počinioca.
376. Kao otežavajuće okolnosti, sudsko veće je uzelo u obzir broj žrtava, činjenicu da su se postupci optuženog sastojali od nekoliko izdvojenih dela, činjenicu da su žrtve bile podvrgnute ovim delima tokom dužeg vremenskog perioda, te činjenicu da se teror stalno nanosio ljudima, i takođe ljudima koji nisu bili podvrgnuti premlaćivanju.
377. Kao olakšavajuće okolnosti, sudsko veće je uzelo u obzir odsustvo krivične evidencije i činjenicu da je optuženi vodio pristojan profesionalni život.
378. Uzimajući u obzir gore pomenute olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, sudsko veće je osudilo okrivljenog na šest (6) godina i šest (6) meseci zatvora za krivično delo "ratni zločin protiv civilnog stanovništva" u skladu sa članom 142. u vezi sa članom 22 KZSFRJ, koji je stupio na snagu 1. jula 1977. godine, a koji je zadržan na snazi članom 1. stav 1.3. Uredbe UNMIK-a 1999/24 od 12. decembra 1999. godine.
379. Vreme provedeno u pritvoru od prvog hapšenja optuženog 10. marta 2016. godine, treba se uračunati u kaznu zatvora u skladu sa članom 50. stav (1) i (3) KZSFRJ.

H. TROŠKOVI POSTUPKA

380. Shodno članu 453. stav 4. ZKP, troškove krivičnog postupka delimično će nadoknaditi optuženi, u planiranom iznosu od 300 evra, dok se preostali troškovi krivičnog postupka plaćaju iz budžetskih sredstava.

I. IMOVINSKOPRAVNA POTRAŽIVANJA

381. Na osnovu člana 218. stav (1) i (3) u vezi sa članom 460. stav (3) ZKP-a, izjava o šteti oštećenih strana opisuje – *inter alia*- lice koje je nanelo odnosno prouzrokovalo

štetu, kako je došlo do štete, kako je došlo do štete, da li je ona bila očekivani ishod krivičnog dela.

382. Na osnovu člana 463. stav (3) ZKP-a, sud će uputiti oštećenu stranu da imovinskopravni zahtev može ostvarivati u parničnom postupku, ako sud donese presudu kojom se okrivljeno lice oslobađa od optužbe ili kojom se optužba odbija ili kad rešenjem obustavi krivični postupak.

383. Na osnovu člana 460. stav (3) ZKP-a, lice koje je ovlašćeno da podnese zahtev mora da navede konkretno svoje potraživanje i da priloži dokaze.

Tačka I

384. Što se tiče tačke optužbe I, sud je oslobodio optuženog Z.V. od optužbi. Kao rezultat, sledeća imovinskopravna potraživanja u vezi sa tačkom optužbe I se odbijaju i oštećene strane koje su podnele potraživanja, upućuju se da mogu ostvariti svoja potraživanja u parničnom postupku.

- HA

4050 evra za troškove lečenja i novac u vrednosti od 100 DM.

- RM

15.000 DM i zlatni nakit vredan 10.000 DM.

- LM

2.800 za troškove lečenja i 2.000 – 3.000 DM, venčani prsten XM i zlatna ogrlica.

- BA

4.700 Euro za troškove lečenja, kao posledica pretrpljenih povreda.

- V (K) M

5.850 za troškove lečenja

- SG

9.000 evra oštećenje kuće, 3.000 evra ukradenih finansijskih sredstava, 2.000 evra ukradenog nakita, 2.400 evra ukradenog automobila, 1.200 evra ubijene stoke i živine.

- B.A.

Preko 10.000 evra za troškove lečenja, 50.000 evra za gubitak kuće i okolnih prostorija, 5.000 evra za gubitak stoke, 2.000 evra uzetog novca, 3.000 za gubitak nakita i 1.000 za gubitak odeće i hrane.

- N.G.

8.500 evra zbog granatiranja i spaljivanja njegove kuće, 3.850 evra za pljačkanje finansijskih sredstava, 3.500 evra za pljačkanje zlatnog nakita, 2.950 evra za ubijanje stoke i živine.

Tačka II

385. Što se tiče optužbe II, sud je utvrdio da je optuženi Z.V. kriv. Sud će u nastavku oceniti sva imovinsko-pravna potraživanja vezana za to krivično delo.
386. Odbacuje se potraživanje AO, u iznosu od 450 evra, vezano za troškove lečenja, jer potraživanje nije precizirano i nije priložen nikakav dokaz, u skladu sa članom 460. stav (3) ZKP-a.
387. Odbacuje se potraživanje MU, u iznosu od 1.650 evra, vezano za troškove lečenja i gubitak iznosa od 18.000 evra, jer potraživanje nije precizirano i nije priložen nikakav dokaz, kako je predviđeno članom 460. stav (3) ZKP-a.
388. Odbacuje se potraživanje BF, u iznosu od 5.000 evra, vezano za troškove lečenja i naknadu od 100.000 evra za nestanak celog bogatstva, kao posledica rata. Pored činjenice da potraživanje nije precizirano, i da nije priložen nikakav dokaz, shodno članu 460. stav (3) ZKP-a, optuženi Z.V. nije optužen za krađu novca i/ili ličnih stvari, po tački optužbe III, kako je predviđeno članom 218. stav (1) ZKP-a.
389. Odbacuje se potraživanje SR, u iznosu od 10.250 evra, vezano za troškove lečenja i naknadu od 16.500 evra koji mu je oduzet, i oko 800 DM u dinarima, i njegov ručni sat, kao i iznos od 9.500 evra, koji mu je optuženi navodni uzeo, zatim njegov auto, koji su mu srpske snage uzele, u vrednosti od 5.000 DM. Pored činjenice da potraživanje nije precizirano, i da nije priložen nikakav dokaz, shodno članu 460. stav (3) ZKP-a, optuženi Z.V. nije optužen za krađu novca i/ili ličnih stvari, po tački optužbe III, kako je predviđeno članom 218. stav (1) ZKP-a.
390. Odbacuje se potraživanje BM, u iznosu od 800 DM, vezano za troškove lečenja, krađu nakida u vrednosti od 3.000 DM, kao i 900 DM u gotovini, 1.200 DM za troškove vezane za popravku uništenog traktora, 2.000 DM vezano za popravku kamiona kod njegove kuće koji je bio uništen, 9.000 DM za nadoknadu pet ubijenih krava i 2 teleta, 4.000 DM za automobil koji mu je oduzet i 2.500 DM za potrebne troškove u Albaniji. Pored činjenice da potraživanje nije precizirano, i da nije priložen nikakav dokaz, shodno članu 460. stav (3) ZKP-a, optuženi Z.V. nije optužen za krađu novca i/ili krađu ili uništavanje ličnih stvari, ili za ubijanje stoke, prema tački optužbe III, kako je predviđeno članom 218. stav (1) ZKP-a.
391. Odbacuje se potraživanje SM, u iznosu od 400 DM, vezano za troškove lečenja i naknadu od 13.100 evra za operaciju, i iznos od 850 evra koji mu je policija uzela. Pored činjenice da potraživanje nije precizirano, i da nije priložen nikakav dokaz, shodno članu 460. stav (3) ZKP-a, optuženi Z.V. nije optužen za krađu novca i/ili ličnih stvari, po tački optužbe III, kako je predviđeno članom 218. stav (1) ZKP-a.

392. Odbacuje se potraživanje SB , u iznosu od 1.750 evra, vezano za troškove lečenja, jer potraživanje nije precizirano, i nije priložen nikakav dokaz, shodno članu 460. stav (3) ZKP-a.

393. Odbacuje se potraživanje R.A. , u iznosu od 750 evra, vezano za troškove lečenja, jer potraživanje nije precizirano i nije priložen nikakav dokaz, shodno članu 460. stav (3) ZKP-a.

Osnovni sud u Mitrovici

25. maj 2018.

Arnout Louter
Predsedavajući sudija

Dariusz Sielicki
Član veća

Radostin Petrov
Član veća

Chiara Tagliani
Zapisničar

POUKA O PRAVNOM LEKU: Optuženi, njegov branilac, tužilac, oštećene strane, njihov ovlašćeni zastupnik, imaju rok od 15. dana od dana prijema otpravka ove presude, da izjave žalbu u skladu sa članom 380(1) i 381(1) ZKP-a. Žalba se podnosi prvostepenom sudu, prema članu 388(1) ZKP-a.